

ЕВГЕНИКА
ГРДММААА

Η ΣΧΟΛΗ BERLITZ

διοργανώνει διὰ τὸ τέλος τοῦ Σχολικοῦ ἔτους 1929-1930
ἐξετάσεις ἐν Ἀθήναις εἰς ὅλας τὰς γλώσσας.

Ἡ ἐν Παρισίοις ἔδρα τῶν Σχολῶν BERLITZ θὰ
ἀπονείμῃ τὸ Πιστοποιητικὸν BERLITZ εἰς τοὺς ἐπι-
τυγχάνοντας ὑποψηφίους.

Ὑδροσις νέων τάξεων εἰς ὅλας τὰς γλώσσας.

Ἐγγραφαὶ καθ' ἐκάστην ἀπὸ 8 π. μ. μέχρις 9 μ. μ.

Δοκιμαστικὸν μάθημα δωρεάν.

ΣΧΟΛΗ BERLITZ 37 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 37

“ΦΑΜΑ,, Πανεπιστημίου 47

ΔΕΜΕΝΟΙ ΟΙ ΤΟΜΟΙ

Α. Β. Γ. ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΠΟΥΛΙΟΥΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΔΡΑΧ. 100 ΕΚΑΣΤΟΣ

ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΜΑΓΕΡ 29

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ

ΜΙΝΑΣ Ν. ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ 16

Ἐφατάζον Δημοτικὸν—Πλῆρες Γυμνάσιον.

Δεκταὶ μαθήτρια ἑξωτερικαί, ἑσωτερικαί, ἡμίτροφοι. Μαθηταὶ
εἰς τὸ Δημοτικόν.

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΙΩΤΙΣΣΗΣ 3
(ΜΕΓΑΡΟΝ ΠΟΛΥΖΩΗ) ΤΗΛ. 61-26

Πλουτισθὲν διὰ τῶν τελειωτέρων
μηχανημάτων καὶ διαθέτον ὅλα
τὰ μέσα ἀναλαμβάνει κάθε ἐργα-
σίαν, μὲ ταχύτητα καὶ καλλι-
τεχνίαν ἀπαράμιλλον.

**ΤΙΜΑΙ
ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ**

**Ἡ Οὐλίτις
θεραπεύεται μὲ τὸ
ΣΑΝΟΖΥΛ**

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 22.500.000

ΑΠΟΒΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.522.076.50

ΕΔΡΑ ΕΝ ΒΟΛΩ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

FILIALES

Τράπεζα Λαρίσης—Λάρισα
Τράπεζα Τρικάλων—Τρίκαλα

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

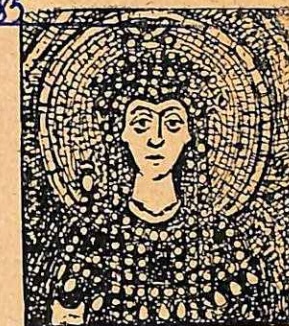
Εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος
καὶ τὰς κυριωτέρας τοῦ ἑξωτερικοῦ

Ταμειυτήριον μέχρι 100.000 δραχ.
μὲ 7 οἴο.—Ἐκτελεῖ πάσης φύσεως
Τραπεζιτικὰς ἐργασίας

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΕΧΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΟΜΟΣ Ε'. ΑΡΙΘ. 68
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΑΓΕΡ 29

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ
Κ. ΜΠΑΣΤΙΑΣ
Β. ΜΑΛΑΤΑΚΗΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἔτησια Δρ. 200
Ἐξαμηνιαία 100
Τριμηνιαία 50
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίτρα 1

EDOUARD HERRIOT

Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΤΟΥ ΜΠΕΤΟΒΕΝ

Μαίνομε στο διαμέρισμα
ἔπου, ἀνάμεσα σ' ἕναν
σωρό, βρίσκεται σὰ δαι-
μονισμένος ἕνας ἄνθρω-
πος, μὲλις κανονικοῦ ἀνα-
στήματος, μὲ ἀδρὰ χα-
ρακτηριστικά, μὲ πρό-
σωπο ἀδύνατο, μὲ τὸ πη-
γῶνι σὰ κοχύλι, σωματώδης καὶ τρα-
χύς. Ἡ ὀργὴ ποὺ τὸν ταραίζει ἀνεμίζει
πάνω στὸ πλατὺ μέτωπο τὴς τοῦφης τῶν
ὀρθωμένων μαλλιών του, ἀλλὰ τὰ μά-
τια του, τὰ μάτια μὲ τὸ σταχτὶ γαλανὸ
χρῶμα, ἀντιφεγγίζουν τὴν καλωσύνη.
Παραφέρεται ὁ θυμὸς ἐξογκώνει δυὸ
σιαγόνες ποὺ φαίνεται ὅτι εἶναι κατω-
μένες, καθὼς μὰς λένε, γιὰ νὰ σπᾶνε
καρδία· δυναμώνει τὴν κοκκινάδα ἐνὸς
προσώπου λεκιασμένου ἀπὸ τὴν εὐλογία.
Ἔχει θυμώσει μὲ τὴν ὑπηρετρίαν ἢ μὲ
τὸν Σίντλερ, αὐτὸς ὁ καλὸς, τὸ παίγνιο
ὁποιοῦδήποτε, ἢ μὲ κάποιο διευθυντὴ
θεάτρου ἢ ἐκδότη. Οἱ φανταστικοὶ ἐχ-
θροὶ του εἶναι πολλοί· σιχαίνεται τὴν
ἰταλικὴ μουσικὴ, τὴν Κυβέρνησιν τῆς
Αὐστρίας καὶ τὰ σπῆτια ποὺ δλέπουν
κατὰ τὸν βορρᾶ. Ἀς τὸν ἀκούσωμε
ποὺ φωνάζει: «Δὲν καταλαβαίνω πῶς
μὰ θερμάστρα τόσο κακοφτιαγμένη,
τόσο ἐλαττωματικὴ, εἶναι ἀνεκτή ἀπὸ
τὴν Κυβέρνησιν!» Παρατηρεῖ ὅτι ἀριθ-
μησαν λανθασμένα τὰ ἔργα του· γίνεται
ἔξω φρενῶν. «Τί ἀπαισία κλειψιά!» Τὰ
ἀ! ἀ! διακόπτουν τὴς δυνατὲς φωνές του.
Ἐπειτα πέφτει σὲ ἀτέλειωτη σιωπή.
Ἡ ὁμιλία του ἦ, μάλλον, ὁ μονόλογός
του ξεσπᾷ σὰν χείμαρος· ἡ κουδέντα

τοῦ γεμίζει ἀπὸ κωμικὲς ἐκφράσεις,
ἀπὸ σαρκασμοὺς, ἀπὸ παραδοξολογίες.
Ἀποτόμως, σιωπᾷ καὶ ὀνειροπολεῖ...
... Θέλετε νὰ τὸν γνωρίσετε κα-
λύτερα στίς συνθήκες του; Προσπα-
θήστε νὰ καιροφυλακτήσετε τὴν ὥρα
ποὺ πλένεται· οἱ μουγγρισμοὶ του σὰς
προειδοποιοῦν σὰν εἰσθε ἔξω. Τὰ ἀ! ἀ!
πολλαπλασιάζονται. Τώρα ποὺ πλύθηκε,
τὰ νερὰ γεμίζουν τὸ πάτωμα, πρὸς με-
γάλη ζημίαν τοῦ ἰδιοκτήτου, τοῦ ἀθῶου
ἐνοικιαστοῦ ποὺ κάθεται ἀπὸ κάτω καὶ
αὐτοῦ τούτου τοῦ σπιτιοῦ. Μὰ εἶναι
πραγματικὰ σπῆτι αὐτό! Εἶναι ἕνα
κλουδί ἀρκούδας, προφέρει ὁ Χερουμ-
πίνι, ἄνθρωπος εὐγενής. Εἶναι τὸ κελλί
ἐνὸς τρελλοῦ, βεβαιώνουν οἱ πιδ μοχ-
θηροί. Εἶναι ἡ τρώγλη ἐνὸς φτωχοῦ μὲ
τὸ στρωμάτισσόν του, διατείνεται ἡ Μπε-
τίνα. Ὁ Ροσσίνι συγκινεῖται μπρὸς τὴν
ἀθλιότητα τῆς κατοικίας, ἀκούοντας
τὸν Μπετόβεν νὰ τοῦ λέγῃ: «Εἶμαι ἕνας
δυστυχισμένος». Συχνά, ἡ ἀρκούδα
βγαίνει ἀπὸ τὸ κλουδί τῆς ἀγαπᾷ τὸν
περίπατο, τὸ πάρκο τοῦ Σενμπρόν, μὴ
γωνιά τοῦ δάσους. Φορεῖ ἕνα παληοκά-
πελλο ποὺ ἡ σκόνη καὶ ἡ βροχὴ ἐπλά-
κωσαν, τινάζει τὸ γαλάζιο φράκον του
μὲ τὰ μετάλλια κομψικά, δένει τὸ
λευκὸ του φουλάρι γύρω ἀπὸ τὸν πλα-
τεῖά ἀνοιχτὸ λαμό του καὶ ξεκινᾷ. Τοῦ
συμβαίνει νὰ κλεισθῇ σὲ κάποια βιεν-
νεσικὴ ταβέρνα· στρώνεται τότε σ' ἕνα
μοναχικὸ τραπέζι, ἀνάθει τὴν μικρὰ
πίπα του, ζητεῖ ἐφημερίδες, τσίρους
καὶ μύρα. Ἀν ὁ γείτονας ποὺ ἡ τύχη
ἔβαλε κοντά του δὲν τοῦ ἀρέσει, τὸ

σκᾷει γρινιάζοντας. Ὅπου καὶ νὰ τὸν
συναντήσῃ κανεὶς, δίνει τὴν ἐντύπωση
ἐνὸς ἀνθρώπου ἀνήσυχου καὶ ὠτακουστή,
δὲν βρίσκει τὴν ἀνεσὴ του παρὰ στὴν
ἐξοχή, στὸν «κῆπο τοῦ Θεοῦ». Κυτ-
τᾶστε-τον, καθὼς περνᾷ τὰς ὁδοὺς καὶ
τοὺς δημόσιους δρόμους, χειρονομεῖ·
ἴσκι τὸν συναντοῦν, σταματοῦν γιὰ νὰ
τὸν παρατηρήσουν· τὰ χαμίνια τὸν κοροῖ-
δεύουν σὲ τέτοιον σημεῖο ὥστε ὁ ἀνεψιὸς
τοῦ Κάρλ ἦ ἀρνηθῇ νὰ βγῇ μαζί του!
Τί τὸν ἐνδιαφέρει ὅμως ἡ κοινὴ γνώμη;
Οἱ τόσες τοῦ φράκον του φουσκώνουν
ἀπὸ τὸ σημειωματάριο τῆς μουσικῆς,
ἀπὸ τὸ τετράδιο τῆς συνομιλίας, καὶ
κάποτε ἀπὸ τὸ ἀκουστικὸ κέρας, χωρὶς
νὰ ἀναφέρωμε τὸ χοντροκομμένο αὐτὸ
μολύβι ποὺ φαίνεται. Ἐστὶ τοῦλάχιστον,
στὰ τελευταῖα χρόνια ζωῆς του, θὰ τὸν
δοῦν οἱ διάφοροι μάρτυρες ποὺ μὰς
ἄφισαν τὴς ἐντυπώσεις τους...
... Ἡ μισάνθρωπις αὐτῆ, ἡ
ἐντελὴς ὑποθετικὴ, προέρχεται πρὸ
παντὸς ἀπὸ τὴν κωφότητά του. Θᾶθελε
κανεὶς νὰ παρακολουθήσῃ τὴν πρόοδο
τῆς ἀσθενείας αὐτῆς, ποὺ τόσο καιρὸ
τὸν ἐδασάνισε. Πρέπει νὰ ἀποδεχθῇ
κανεὶς ὅτι ἀρχισε σὰ 1796, ἔπειτα
ἀπὸ κάποιο κρυολόγημα. Εἶχε τὴν προ-
έλευσίν της ἀπὸ τὴν εὐλογία ποὺ ἄφισε
τὰ ἔχνη τῆς σὲ πρόσωπό του. Ἐκεῖνος,
τὴν ἀποδίδει σὲ κάποια ἀρρώστια τῶν
ἐντέρων καὶ δηλώνει πῶς τὸ κακὸ ἀρχισε
ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ αὐτί. Ὅταν ἦταν νέος,
κομψὸς ἱππότης μὲ τὸ τριαντάφυλλο,
κοινωνικὸς καὶ κοσμικὸς, τόσο θελκτικὸς
μὲ τὸ δαντελλένιο κοστούμι του, ἢ

ἀκοή του ήταν ἐξαίρετη. Μὰ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς «Συμφωνίας» εἰς νιό, παραπονείται εἰς τὸν πιστόν του Ἀμέντα, γιὰ τὴν ἀσθένεια ποὺ προσδεύει καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ μένη μόνος. Ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ αὐτὴ παρέχει στὸν γιὰτρὸ Βέγκελερ ἀκριβεῖς πληροφορίες: «Τὰ αὐτιά μου ἐξακολουθοῦν νὰ βουίζουν μέρα καὶ νύχτα... Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια, ἀποφεύγω ὅλες τὶς συγκεντρώσεις, γιὰτὶ δὲν μοῦ εἶναι δυνατό νὰ πῶ στὸν κόσμο: εἶμαι κουφός... Στὸ θέατρο πρέπει νὰ σκύδω κοντὰ στὴν ὀρχήστρα γιὰ νὰ καταλάβω τὸν ἥθοποιό».....

..... Ὁ Μπετόδεν ὑποφέρει ἀκόμα κι' ἀπὸ τὰ μάτια. Ὁ ἱππότης Σεφρήντ, ποὺ στὰ πρῶτα χρόνια τοῦ αἰῶνος τὸν ἐπεσκέπτετο τακτικά, ἀναφέρει ὅτι ἡ εὐλογία εἶχε ἐξασθενήσει τὴν ὄρασή του κι' ὅτι, ἀπὸ τὴν ἐφηβική του ἡλικία, ἀναγκάσθηκε νὰ φορέσῃ γυαλιὰ πολὺ δυνατά. Ὁ δόκτωρ Ἀνδρέας Ἰγνάτιος Βαρούχ, καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς στὴ Βιέννη, ἀναφέρει ὅτι γιὰ νὰ τονώσει τὴν κακὴ ὄρεξή του, ὁ Μπετόδεν ἄρχισε, στὰ τριάντα τοῦ χρόνια, νὰ κάμνῃ κατάχρηση ἀλκοολικῶν ποτῶν, καὶ νὰ καταναλίσκῃ πολὺ πούντε. «Ακριβῶς, λέγει, ἡ ἀλλαγὴ αὐτῆς τῆς ζωῆς τοῦ τὸν ὠδήγησε στὸ χεῖλος τοῦ τάφου». Θὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὸ σηκῶτι του. Διερωτᾶται κανεὶς ὅμως, μήπως ὑπέφερε ἀπὸ κάποια ἄλλη ἀρρώστεια, πολὺ διαδεδομένη τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὴ Βιέννη, (ἔτσι λένε) καὶ πολὺ δυσκολώτερα θεραπεύσιμη ἀπὸ σήμερα.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔχει δύο πάθη: τὴν τέχνην τοῦ καὶ τὴν Ἀρετὴν. Τὴν Ἀρετὴν, ἢ καλῶτερα ἢ λέξῃ ποὺ ἀρμόζει τὸ ἴδιον, τὴν Τιμὴν.

Πάνω στὴ λατρεία γιὰ τὴν τέχνην τοῦ, ἔχομε πολλὰς δηλώσεις του: καμμιά ὅμως δὲν εἶναι πιδ συγκινητικὴ ἀπὸ τὴν ὁμολογίαν ποὺ ἀπευθύνει σὲ κάποια μικρὴ πιανίστρια, εὐχαριστώντας τὴν γιὰ ἓνα πορτοφόλι. «Ὁ πραγματικὸς καλλιτέχνης — τῆς γράφει — δὲν ἔχει ἀλαζονείαν: γνωρίζει, ἀλλοίμονο, ὅτι ἡ Τέχνη δὲν ἔχει σύνορα: αἰσθάνεται ἀσυναίσθητα πόσο ἀπομακρυσμένος βρίσκεται ἀπὸ τὸν σκοπὸ τοῦ, καί, ἐνῷ ἴσως ἄλλοι τὸν θαυμάζουν, οἰκτεῖρει τὸν ἑαυτό του, γιὰτὶ δὲν ἔφθασε ἀκόμα ἐκεῖ πέρα ὅπου κάποια ἀνώτερη μεγαλοφυΐα λάμπει σὰν μακρυνὸς ἥλιος». Ὁ μονάρχης αὐτὸς τῆς αὐτοκρατορίας τῶν ἡχῶν, καθὼς τὸν ὀνομάζει ἓνας σύγχρονός του, δὲν συνθέτει καὶ δὲν αὐτοσχεδιάζει παρὰ πάνω στὴν φωτιὰ τῆς ἐμπνεύσεώς του. «Δὲν κάμνω τίποτε χωρὶς διακοπὴν, ἐμπιστεύεται στὸν γιὰτρὸ

Κάρλ. Ἐργάζομαι πάντα σὲ πολλὰ πράγματα συγχρόνως. Ἀρχίζω πότε αὐτό, πότε ἐκεῖνο.» Ἡ μελέτη τῶν σχεδίων τοῦ βεβαιώνει αὐτὴ τὴν δήλωσή του. Ὁ Μπετόδεν διδάσκει ὅτι ἡ μουσικὴ δημιουργία, ὅπως καὶ ἡ ποιητικὴ, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ γίνεται σὲ ὀρισμένην ὥρᾳ συνέστηνε στὸν Πόττερ νὰ μὴ προστρέχῃ στὸ πιάνο κατὰ τὴν ὥρᾳ ποὺ ἐργαζότανε στὴ σύνθεσιν.....

..... Γιὰ τὸν Μπετόδεν τὸ ὥραϊον καὶ τὸ καλὸν εἶναι ἀναπόσπαστα. Ὅπως ἀφοσιώνεται στὴν τέχνην, πιστεύει ἐπίσης στὴν ἀνάγκη τῆς ἀρετῆς..... Σ' ὅλην τὴν ζωὴν ὁ Μπετόδεν θὰ φροντίζῃ γιὰ τὴν ἠθικὴ πρόοδο. Νέος ἀκόμα, πάνω στὴ δύναμη τῶν τριάντα τοῦ χρόνων, ἐκφράζει στὸ γιὰτρὸ Βέγκελερ, τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ ξαναγυρίσῃ μιὰ μέρα στὴ πατρίδα τοῦ Ρήνου, κοντὰ στὰ γαλανά τοῦ ποταμοῦ νερά, μεγαλύτερος ἀπ' ὅ,τι ἦταν σὰν ἔφηρος. Μεγαλύτερος, δηλαδή, ὅχι πιδ φορτωμένος ἀπὸ δόξα, μὰ πλουσιώτερος σὲ ἠθικὴ ἀξία. «Δὲν ἀναγνωρίζω στὸν ἄνθρωπον — ἐμπιστεύεται πάλι στὴν μικρὴν του πιανίστρια — παρὰ μιὰν ἀνωτερότητα, ἐκείνην ποὺ ἐπιτρέπει νὰ τὸν συγκαταλέξωμε ἀνάμεσα στοὺς καλοὺς ἀνθρώπους. Ὅπου βρίσκω τοὺς καλοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους, ἐκεῖ εἶναι τὸ σπῆτι μου». Στὴ φροντίδα τῆς πνευματικῆς αὐτῆς τελειότητος δρίσκεται κρυμμένο τὸ μυστικὸ τῆς ἀτίθασσης ἀνεξαρτησίας του.....

..... Ἄν ἀφαιρέσῃ κανεὶς τὸ νοματισμό, εἶναι μιὰ ὑπαρξὶς σὰν τὸν Ρουσσώ. Ὁ Μπετόδεν στὸ Ἐλγικενστάντ μᾶς θυμίζει τὸν Ζὰν-Ζάκ, ἀποφεύγοντα τὸ σπῆτι τῆς πόλεως ὅπου δὲν μπορεῖ νὰ ἐργασθῇ κάτω ἀπὸ τὰς δοκοὺς καὶ τρέχοντα νὰ ἐγκατασταθῇ στὸ σιελὲ τοῦ Μονμορανσύ ὅπου ἡ Κυρία Ἐπινὲ τὸν ὑποδέχεται μ' αὐτὰ τὰ λόγια: «Ἀρκούδα μου, νὰ τὸ καταφύγιό σου!» Ἄν κοῦδα μου, νὰ τὸ καταφύγιό σου! Ἄν κοῦδα μου, νὰ τὸ καταφύγιό σου! Ἄν κοῦδα μου, νὰ τὸ καταφύγιό σου! ὁ συγγραφεὺς τῆς «Νέας Ἐλοῖζας» ἀντιβαίνει μὲ τὸ παράδειγμά του σὲ τὴν θεωρίαν τοῦ, ἂν μᾶς κληροδότησε γιὰ τὸν ἔρωτα ἰδανικὴς περιγραφῆς ποτὲ του, ὅποιες δὲν συνεμορφώθηκε ποτὲ του, δὲν εἶναι ὅμως αὐτὸς πού, καταργώντας ἀπὸ τὸ φιλολογικὸ ἔργο κάθε συμβατικόν, μᾶς ἀπεκάλυψε τὰ πλούτη τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς, ἀποδίδοντας τὴν ἀξία τοῦ στὸ ἀνθρώπινον ἐγώ, ἀνοίγοντας τοὺς δρόμους τοῦ λυρισμοῦ καὶ προσφέροντας στὴν φαντασίαν, στὴ σκέψιν, θέματα σχεδὸν ἀπέραντα. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ πρὸς τὴ φύσιν, θεωρημένη ὡς τὴν ἀσφαλέστερη προστάτρια τοῦ ἀνθρώπου στὰ «ἐπίσια» του, ἢ ἐξακολουθητικὴ αὐτὴ ἀλλήλουχία τῆς ψυχῆς καὶ τῶν πραγμάτων,

δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸν Ρουσσώ. Ἀπὸ ποῦ προέρχεται λοιπόν, στοὺς συγγραφεῖς τοῦ καινούργιου αἰῶνος, ἡ ἀδιάκοπη αὐτὴ ἐπιθυμία τοῦ πάθους, ἡ ἀνάγκη αὐτὴ κάθε τρικυμίας; Ὅταν ὁ Διδάσκαλος ἦ ἀφιερῶθῃ στὴν ἀνατροφή τοῦ ἄθλιου ἀνεψιῦ τοῦ, δὲν θὰ ἐνεργήσῃ ὅπως ὁ παιδαγωγὸς τοῦ «Αἰμιλίου»; Σὲ ποιά πηγὴ ἐποτίσθη τὴν προσήλωσή του στὴν ἐλευθερίαν, τὴ φρίκην τοῦ γιὰ ὅλες τὶς μορφές τοῦ δεσποτισμοῦ, τὰ δημοκρατικὰ τοῦ ἐνστικτοῦ, τόσο καταφανῆ ὅχι μονάχα στὰ λόγια του, μὰ καὶ στὰ ἔργα του, τὴ θέλησή του νὰ συνεργασθῇ γιὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν φτωχῶν καὶ γιὰ τὴν ἀδελφικὴ συνεννόησιν ὅλων τῶν ἀνθρώπων;.....

..... Ὁ Μπετόδεν δείχεται θεῖος χωρὶς νὰ τὸ λέγῃ. Ἀφιέρωσε πολλὰ ἔργα τοῦ στὴν κόμησιν Erdödy χωρὶς νὰ τὴν ἐκθέσῃ ἀπὸ ἀπερίσκεπτες ἀποκαλύψεις. Οἱ ἄνδρες οἱ πιδ δραστήριοι στὸν ἔρωτα εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ μιλοῦν γι' αὐτὸν λιγώτερο. Οἱ μυστηριώδεις ἐκμυσθηρεύσεις εἶναι οἱ δυὸ ποιητικὲς σονάτες τοῦ ἔργου 102. Ἡ Ἄννα-Μαρία, μιὰ ἀκόμα σκιά στὴ μυστικὴ ζωὴ τοῦ Διδασκάλου. Γνωρίζομε καλὰ ἀπὸ τὸν Μπρένινγκ ὅτι εἶχε πολλὰς ἐπιτυχίες σὲ τὴν γυναικείαν. Μὰ ἡ μαρτυρία τοῦ «Φιντέλιο» πλέον ἐνδιαφέρουσα ἀπὸ ὅλες τὶς ἀνεκδοτολογικὰς φλυαρίες, αἱ ἐκμυσθηρεύσεις τοῦ στὴν κόρη τοῦ Τσινασταζίου μᾶς ἀποδεικνύουν ὅτι ἀνεζήτησε ἰδίως τὴ μοναδικὴ σύντροφόν πρὸς τὴν ὁποία θὰ ἤθελε ν' ἀφιερῶσθαι ὅλην τὴν ἀφοσίωσιν. Ἡ φράσις τῆς Τερέζας βεβαιώνει τὴν ἀγνότητα τῶν αἰσθημάτων τοῦ μόλις ἀπευθύνετο σὲ γυναῖκες ἀξίες τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ντέμ, θὰ ἐπιμείνῃ κάπως στὴν λεπτὴ καὶ νευρώδη Ἰωσηφίνα, ζωντανὴ εἰκόνα τῆς Ἐλεονώρας τοῦ. Ἡ Τερέζα τὸν τραβᾷ καὶ τὸν συγκρατεῖ χάρις στὸν πλοῦτον τῆς ἠθικῆς τῆς. Ὁ ἀγνωστὸς παντοτεὶς ἴσως μὲ ποιά τὸν ἐδέσμευε τὸ μικρὸ χρυσὸ δαχτυλίδι ποὺ φοροῦσε στὸ δάχτυλό του; μᾶ, ξέρομε καλὰ, πῶς ποτὲ δὲν συγκατένευσε νὰ φανῇ ἀλλοιώτικος ἀπ' ὅ,τι ἦταν, νὰ χωρίσῃ τὸν ἔρωτά του γιὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν λατρείαν τοῦ γιὰ τὴν ἀρετὴν. Ἡ ἀρετὴ τὴν ἐπικαλεῖται λιγώτερο πολὺ ἀπὸ τὸν Ρουσσώ, τὴν σκέπτεται ὅμως συχνότερα. Ὡς γὰρ, πᾶν ἀπὸ ὅλα, ὅπως οἱ ἥρωες τοῦ «Φιντέλιο» τοῦ, ὁ Μπετόδεν ἐτοποθέτησε τὸ ΚΑΘΗΚΟΝ. —

Ἀπόδοση

ΓΕΩΡΓ. Α. ΠΡΑΤΣΙΚΑ

Γιατί εἶναι μαύρα τὰ βουνά
(Εἰκονογράφησις τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν ἀπὸ τοῦ Χαλκιδαιτοῦ ζωγράφου Γ. Οἰκονομίδου)

Ο ΧΑΡΟΝΤΑΣ

Γιατί εἶναι μαύρα τὰ βουνά καὶ στέκουν βουρκαωμένα;
Μὴν' ἄνεμος τὰ πολεμᾷ, μὴνα βροχὴ τὰ δέρνει;
Κι' οὐδ' ἄνεμος τὰ πολεμᾷ, κι' οὐδὲ βροχὴ τὰ δέρνει.
Μονὲ διαβαίνει ὁ χάροντας μὲ τοὺς ἀποθαμένους.
Σέρνει τοὺς νιούς ἀπὸ μπουστά, τοὺς γέροντας κατόπι.
Τὰ τρυφερὰ παιδόπουλα στὴ σέλλα ἀραδιασμένα
Παρακαλοῦν οἱ γέροντες κ' οἱ νέοι γονατίζουν,
Καὶ τὰ μικρὰ παιδόπουλα τὰ χέρῃα σταυρωμένα:
— Χάρε μου, διάβα 'πτο χωριό, κάτσε σὲ κοῦα βρούση.
Νά πιοῦν οἱ γέροντες νερό, κι οἱ νιοὶ νὰ λιθαρίσουν,
Καὶ τὰ μικρὰ παιδόπουλα λουλούδια νὰ μαζέξουν
— Ἀνὲ διαβῶ ἀπὸ χωριὸ ἂν ἀπὸ κοῦα βρούση.
Ἐρχονται οἱ μάννες γιὰ νερό, γνωρίζουν τὰ παιδιὰ τους
Γνωρίζονται τὰντρόγενα καὶ χωρισμὸ δὲν ἔχουν.

Ἀπὸ τῆ συλλογῆς δημοτικῶν τραγουδιῶν τοῦ Γιάννη Σαραντά.

μπροστά μας. Σηκώθηκα για ν' αγοράσω κανένα, όταν άκουσα μία μελωδική φωνή που μούλεγε ζωγρά: «Καλημέρα, δεσποινίς».

Γύρισα κι είδα τη μητέρα του Λέοντος. Τον κρατούσε απ' το χέρι το παιδί ήταν τόσο μουτρούδικο κείνο το πρωί, όσο ήτανε το βράδυ που το γνώρισα. Εκείνη πάλι, ήτανε τόσο καθαρή και χαριτωμένη με το πρωινό ρόζ τσίτινο φόρεμά της και χαμογέλαγε τόσο χαρούμενα και τόσο γλυκά, όσο όταν την πρωτόδα. Οι κινήσεις της ήταν απλές και γρήγορες, σαν ξανάριχνε στο δίχτυ της τα γυαλιστερά ρόζ σκουρα κρεμμύδια, που, πέφτοντας, άφηναν ένα ελαφρόν ξερό ήχο.

Μιλήσαμε μία στιγμή στο πεζοδρόμιο, ενώ ο Λέων τριτσίναγε μες στα φουστάκια της μητέρας του και της ζητούσε επίμονα να του αγοράσει ροδάκινα. Προσέφερα στο μικρόν και τη μαμά του να πάρουν απ' τα δικά μου εκείνη μ' ευχαρίστησε με το γλυκό χαμόγελό της κι' ο Λέων μ' ευχαρίστησε κι' αυτός... όταν του τότε ή μητέρα του. «Το καίμενο, δεν είναι πολύ καλά σήμερα, είπε η μητέρα για να τον δικαιολογήση. Άλλοιώς, είναι πάντα πολύ φρόνιμο».

Της είπα πως βέβαια ο Λέων ήταν ένα πολύ φρόνιμο αγοράκι. Βάλθηκαν να μιλήσω γαλλικά κι' είπα χαϊδευτικά στο Λέοντα: «Είσαι ένα πολύ φρόνιμο αγοράκι, πολύ φρόνιμο, δεν είν' έτσι Λέων».

Νόμιζα πως κατ' ανάγκην θα μου άπαντούσε σαν φρόνιμο παιδάκι: «Μάλιστα, δεσποινίς». Μά δεν έκαμε έτσι με σταβοζυττάζε και μου απάντησε με το στόμα γεμάτο απ' το ροδάκινο που τρώγε: «Όχι». Τότε εγώ μειδίασα, κι' η μητέρα μειδίασε κι' αυτή κούνησε το κεφάλι της και χτύπησε ελαφρά το παιδί της λέγοντας: «Μά Λέων!». Χορηστήκαμε, αφού χαιρετιστήκαμε και ξαναγύρισα στο καφε-νείο μου.

«Η βασίλισσα των παγωτών» με ρώτησε αν γνώριζα αυτή τη γυναίκα, κι' εγώ της διηγήθηκα πως την απάντησα. «Ήξερε ένα σωρό πράγματα γι' αυτήν. Ο άντρας της ήταν κλητήρας ή υπηρέτης ή κάτι παρόμοιο στην Ιατρική Σχολή. Η γυναίκα είχε ένα μαγαζάκι κόλλαγε πορσελάνες και καθάριζε λάμπες σ' ένα σοκάκι κατά την οδό Σηκουάνα. Είχαν παντρεφτεί άργα και δεν είχαν παρά αυτό το παιδί, που το χάιδευαν υπερβολικά. Έπρεπε να το αναθρέψουν καλά για νάχη μία καλή θέση αργότερα, να γίνει γιατρός ή δικηγόρος, έλεγε η μητέρα. «Η βασίλισσα των παγωτών» έβρισκε πως αυτό δεν ήτανε λογικό: το μικρό ήταν τελείως κακομαθημένο. Ύστερα άρχισε να μιλάει για τους δυό της γιους: τους είχε αναθρέψει τελείως άλλοιώς, κι' αυτό της βγήκε σέ καλό: τώρα που μεγαλώσανε δεν την κάνανε ποτέ να λυπάται (φαίνεται πως θάτανε πολύ κάτου απ' τη νόμιμη ηλικία όταν τους απόχτησε, γιατί μούπε πως ήταν τριάντα δυό χρονών). Μά αυτός ο Λέων ήταν πολύ άτακτος. Το φίλο χαμόγελο της μητέρας του με είχε συγκινήσει τόσο, που τον υπερασπίστηκα. «Κι' όμως, έλεγα, ήταν χαριτωμένος», αν κι' η αλήθεια είναι πως συμφωνούσα τελείως με τη «βασίλισσα των παγωτών», και παραδεχόμουν πως ο Λέων ήταν ένα άπαιστο μαγαζάκι. (Το τέλος στο ερχόμενο).

Μετάφραση ΣΤΑΘΗ ΦΕΡΕΝΤΙΝΟΥ

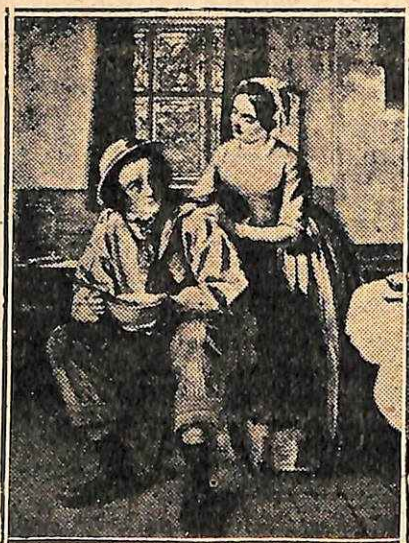

Ένα γκρουπ στο Τέθιστον Χάους Στην πρώτη γραμμή ξεπλωμένος ο Κάρολος Ντίκενς

ΠΩΣ ΕΓΝΩΡΙΣΑ ΤΟΝ ΚΑΡΟΛΟ ΝΤΙΚΕΝΣ

ν εξαίρεσει κανείς τον γυιό του, τον Χένρυ Φήλντιγκ Ντίκενς, νομίζω πως είμαι ένας από τους ελαχίστους εκείνους ανθρώπους που γνώρισαν τον Κάρολο Ντίκενς και έτιμήθηκαν με την φιλία του. Τον Ντίκενς τον γνώρι-

Ο Κάρολος Ντίκενς ως πλοίαρχος Κόλντστημ στο «Used up»

ρισα επειδή ήμουν στενός φίλος του γυιού του, με τον οποίο συνεδέθηκα από τον καιρό που έσπούδαζα μουσική στη Λειψία και όπου είχε μεταβεί και εκεί-

νος για να μάθη την τέχνη της βιβλιο-πορίας και της εκδόσεως βιβλίων. Εί-μαστε τόσο στενοί φίλοι, ώστε δεν ξε-πλάγην όταν, μετά την επιστροφή μου στην Αγγλία, προσεκλήθηκα στο Τέθιστον Χάους, όπου διέμενε τότε ο μέγας μυθιστοριογράφος. Σέ λίγον καιρό ήμουν τόσο γνωστός με την οικογένεια του Ντίκενς ώστε όχι μόνο με έφώνα-ζαν με το μικρό μου όνομα, αλλά το απλοποίησαν και το έκαμαν Φράνκ.

Εκείνο το πράγμα που μου έκαμε την μεγαλύτερη εντύπωση είναι ή ελ-λειψη κάθε είδους υπερηφανείας εκ μέ-ρους του Ντίκενς, αν και ή μεγάλη του αξία ήταν γενικώς ανεγνωρισμένη.

Αυτό το παρατήρησα ιδίως μία μέρα που ο Ο. Χ. Ουόλλες, ο υποδιευθυντής του All The Year Round, που ξε-δίδετο από τον Ντίκενς έμάζεψε υπογρα-φές για μία αίτηση για να επιτραπεί το άνοιγμα των πινακοθηκών και των μου-σειών τις Κυριακές. Όλοι υπογράψαμε με το όνομα και το επάγγελμά μας. Ο Ντίκενς, που μπορούσε να αρκестή στο όνομά του, αφού ήταν ένας από τους γνωστότερους λογοτέχνες του καιρού εκείνου, δεν ήθέλησε να κάμη εξαίρεση και πλάι σ' όνομά του προσέθεσε: «συγγραφέας».

Στο σπίτι του ο Ντίκενς είχε κτίσει ένα θεατράκι, όπου έπαιζε ο ίδιος. Δεν έκανε όμως σαν άλλους έρασιτέχνες, που, επειδή το δράμα θά παιχθή σε στενό κύκλο, δεν δίνουν την αναγκαία προσοχή στις λεπτομέρειες: έφρόντιζε, εκοπίαζε,

έδειχνε το ενδιαφέρον του. Σέ μένα ανε-τίθετο ή διεύθυνσις της ορχήστρας, και εγώ έτόνιζα τα κομμάτια που έπαιζοντο. Στο θεατράκι του Ντίκενς παίχθηκαν για πρώτη φορά το «The Lighthouse» και το «The frozen Deep» του Ουόλκε Κόλλινς.

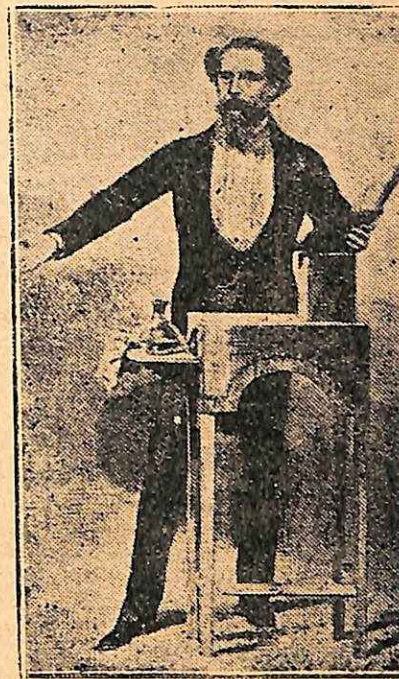
Ο Ντίκενς δεν ήταν ούτε ψηλός ούτε κοντός: ούτε παχύς ούτε αδύνατος. Τα μαλλιά του και τα γένεια του ήταν κα-τάμαυρα, και τα μάγουλά του έλαφρά ρόδινα. Ήταν πάντοτε καλοντυμένος, και συνήθως φορούσε μία μαύρη βε-λάδα, που τον καιρό εκείνο θεωρείτο πολύ σίκ. Έχόρουσε έξοχα, αγαπούσε δέ ιδίως τον σκοπό του Sir Roger και έλο αυτό μου ζητούσε να παίξω στο πιάνο.

Φαίνεται πως όταν ήταν νέος θά ήταν εξαίρετικά δυνατός, γιατί, παρ' όλη την ηλικία του, ή χειραψία του σου μού-διαζε τα δάχτυλα. Η φωνή του ήταν πολύ καθαρή και ήταν μεγάλη ευχαρί-στηση να τον ακούη κανείς να παίζει στο θεατράκι ή να δίνη διάλεξη.

Ο Ντίκενς έπαιζε τόσο καλά στο μι-κρό θεατράκι του Τέθιστον Χάους, ώστε όταν τον είδε ο αυλικός της βασιλείας, συνταγματάρχης Φίφ, στο «The Frozen Deep» δεν παρέλειψε να κάμη λόγο στη βασίλισσα, με τόσο επαινετικά λό-για, ώστε αυτή έξεδήλωσε την επιθυμία να τον ιδή. Ο Ντίκενς ένοίκιασε τότε μία αίθουσα στο Ρήτζεντ Στρήτ και έδωσε εκεί μία παράσταση προς τι-μήν της βασιλείας. Το ακροατήριο απέτελείτο από την βασίλισσα Βικτω-ρία, τον πρίγκηπα Άλβέρτο, τον βασι-λέα του Βελγίου και τους αυλικούς.

Μία σκηνή από το «The Lighthouse» όπου ο Κάρολος Ντίκενς έπαιζε έναν από τους πρωτεύοντες ρόλους

Η τελευταία διάλεξη του Καρόλου Ντίκενς

Μετά το τέλος της παραστάσεως, ή βασίλισσα ήθέλησε να ευχαριστήσει τον Ντίκενς και να του εκφράση το θαυμα-σμό της. Αλλά στην τελευταία σκηνή ο Ντίκενς ήταν ντυμένος με κάτι παληά κουρελιασμένα ρούχα, κι' ή βασίλισσα αναγκάστηκε να τον περιμείνη έως δτου αλλάξη και φορέση επίσημο ένδυμα.

Αργότερα το ίδιο έργο παίχθηκε πολλές φορές στο Μάντσεστερ: εκεί όμως ή ορχήστρα απέτελέσθη από

επαγγελματίες, και ή διεύθυνσή της, που είχε ανατεθεί, όπως συνήθως, σέ μένα, ήταν δυσκολότερη από άλ-λοτε.

Ο Ντίκενς θεωρείτο από όλους, όχι μόνο στην Εύρώπη, αλλά και στην Αμερική, πως ήταν απaráμιλλος δι-μηλτής. Εγώ δεν τον άκουσα να δίνη διάλεξη παρά μία ή δυο φορές. Όμο-λογώ όμως δτ ή διμιλία του δεν μου έκαμε την ίδια εντύπωση που έκαμε σέ άλλους. Μου φαίνεται μάλιστα πως, αν δεν ελάμβανε κανείς υπ' όψει την επιβολή που άσκούσε με την φήμη του, δεν θά έγινόταν τόσος λόγος γύρω από τις διαλέξεις του.

Αν και οί περισσότεροι που τον άκουσαν έλεγαν πως ήταν ανώτερος στα χιουμοριστικά κομμάτια, εγώ βρίσκω πως συμβαίνει το αντίθετο και πως ή διμιλία του ήταν πολύ τελειότερη όταν το κομμάτι ήταν σοβαρό.

Όχι: πολλν καιρό μετά την εκτέλεση του The Frozen Deep έλαβα ένα γράμμα από τον Ντίκενς που με κα-λούσε στο Γκάρρικ κλώμπ. Πήγα και τον ήύρα μόνο του. Μόλις όμως τελειώ-σαμε το γεύμα μας, ένας ψηλός ανθρω-πος μπήκε στην αίθουσα. Ο Ντίκενς σηκώθηκε άμέσως πήγε να τον πρού-παντήση και τον έφερε στο τραπέζι μας. Ήταν ο Θάκραι.

Ο Θάκραι ήταν φανατικός θαυμαστής του Ντίκενς. Σέ μία διάλεξή του, όπου έδειχνε πως ο κόσμος δεν είναι φύσει ήθικός, αλλά πως στην υπέρλαση των ήθικών αρχών συντελούν πολλοί οι συγ-γραφείς, που φωτίζουν και διαμορφώ-νουν την ανθρωπότητα, αφού εξέγησε την επίδραση που ήσκησαν οί παλαιότε-ροι συγγραφείς, ο Σαίξπηρ, ο Ουόλτερ Σκόττ, είπε, όταν έφθασε στον Ντίκενς: Πρδ όλίγων ημερών μου έλεγε ή κόρη μου: «Γιατί πατέρα δεν γράφεις βιβλία σαν του κ. Ντίκενς;» και τής απήν-τησα: «Μακάρι να μπορούσα».

Άκουσα κάποτε τον Ντίκενς να λέη σ' έναν κύκλο νεαρών ζωγράφων, πως μία εικόνα χωρίς λεζάντα δεν είναι εί-κόνα. Φαντάζομαι τί θά έλεγε αν έδλεπε μερικές εικόνες που φιγουράρουν τελευ-ταία στις εκθέσεις. Επρότιμούσε τους πίνακες του Φρίθ, του Λάντσηρ, του Ουόλκε. Τις ίδιες προτιμήσεις είχε και στη μουσική. Υποθέτω πως οί συμφω-νίες του Μπετόβεν και οί όπερες του Βάγκνερ δεν θά τον ενδιαφέραν καθό-λου. Όπως γενικώς δεν τον ενδιέφερε ή κλασική τέχνη.

FRANCESCO BERGER

ΚΑΤΙΝΑΣ ΠΑΠΑ

Η ΕΚΔΡΩΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑ

έν ήταν από τα παιδιά, που τα χάνουν εύκολα ο Δημητρός.

Είχε τον τρόπο του αυτός και στο κάθε τι, ήξερε τι θα κάμει.

Νά, μία φορά ο πατέρας του, πιωμένος σαν πάντα, γύρευε λεφτά από τη μητέρα του· εκείνη δεν τουδινε:

— Τί θ' απογίνουμε; Τί θ' απογίνω το παιδί;

Ο Πατέρας σήκωσε χέρι να τη χτυπήσει. Τότε ο Δημητρός δέ βράσταξε. Άγριεψε. Στυλώθηκε ορθός και χύθηκε στη μέση.

— Δέ θα τη χτυπήσεις!

Μά, πούν προφτάσει να καταλάβη το πώς και το τί, βρέθηκε αναποδογυρισμένος στην άκρη της κάμαρας με το κεφάλι του τόσσο από το χτύπημα.

Ο Δημητρός δεν τόχασε· ίσα-ίσα που πήρε την απόφασή του. Και σαν έφυγε ο πατέρας του, άγκάλιασε τη μητέρα του:

— Έννοια σου, μανούλα, σά θα μεγαλώσω, θά γίνω χοροφύλακας!

Η μητέρα του δεν έκατάλαβε· μά ο Δημητρός της εξήγησε, πώς θα γίνονταν χοροφύλακας, για να πιάση τόν πατέρα του, να τόν πάη μέσα κι έτσι να γλύτωνε τη μανούλα του.

Η μητέρα του χαμογέλασε κι αυτός ήταν ευχαριστημένος, που πέτυχε εκείνο που έπρεπε να κάμει.

Άλλά σήμερα τα πράγματα ήτανε δύσκολα.

Η μητέρα του έρχόντανε άργα, ή γειτόνισσα έλειπε, σαπούνι δεν είχε, ή ώρα έφευγε, κι' όστόσο αυτός, αύριο το πρωί στις έφτά έπρεπε νάναι έτοιμος, με ποδιά καθαρή, και το δεματάκι με το φαί του στο χέρι.

Για το φαί δεν τόν έμελλε και τόσο· «που σέ ξέρει ο άλλος τί τρώς και τί δεν τρώς»· εκείνο που τόν έπειράζε ήτανε ή ποδιά.

— «Η συγκέντρωσις θά γίνη εις την αΐλην του σχολείου. Θά έλθετε όλοι καθαροί και τακτικοί και με το καλάθακι σας ο καθείς με το φαγητόν του».

Και τα μάτια του δασκάλου, όταν έλεγε «θά έλθετε καθαροί», έπεσαν άκριβώς στην ποδιά του Δημητρου.

Αν ή μητέρα του σκόλαινε ένωρίτερα, τί ανάγκη θά είχε; Θά του καθάριζε ώραία την ποδιά του, κι' αυτός πρώτος και καλύτερος θάφτανε αύριο στο σχολείο.

Άλλά έλα που σκόλαινε άργά από το

έργοστάσιο, κι' όσο νάρθη τόσο δρόμο στο σπίτι ένύχτωνε. Πότε θά πρόφτανε να την πλύνη; Κι' αν δεν έστέγνωσε; Ο Δημητρός άνοιξε διάπλατα τα μάτια του από άγνοία. Ήταν ένας μήνας, που την περιέμενε αυτή την έκδρομή, κι' αν δεν έπηγαινε θάσκαζε.

Δέν έπηρε ποτέ του έκδρομή, και του φαίνονταν πολύ μεγάλο πράμα.

Και μη δεν ήτανε νιόλας; Δέντρα, πράσινη γή, νερά τρεχούμενα, άγέρας, βουνό, έλευθερία.

Τουμπες και πηδήματα και φωνές κι' ο δάσκαλος εκεί μπροστά, να σέ βλέπη και να μη λέη τίποτε· να μη σου τραβήη τ' αυτί και να μη σου μετράη δεχοχτώ τσouxτερές χαρακές στη σειρά άπάνω στην παλάμη σου.

Και το πιό παράξενο, να χαμογέλαη! Μά αυτό ίσα-ίσα ήτανε, που δεν το χωρούσε το κεφάλι του Δημητρου, κι' άς το λέγανε όλα τα παιδιά, που πήγανε και πέρουν έκδρομή με το δάσκαλο. Ο Πανούτσος μάλιστα πήρε και δοχο. «Ο δάσκαλος χαμογέλαει! αλήθεια σου λέω, μά το σταβρό! κι' ο Πανούτσος φίλησε το σταβρό, που έκαμε με τα δάχτυλά του· ο δάσκαλος χαμογέλαει! τόν είδαμε με τα μάτια μας!».

Και ο Δημητρός συλλογίστηκε το δάσκαλό του, που έμπαινε κάθε μέρα στην τάξη κατσουφασμένος κι' άγριος, σά να τόν έδεχνε κάθε πρωί ο πατέρας του.

Δέ θυμάται να γέλασε ποτέ.

— Διατί έφρόνουνεν ο Ήρακλης τας Στυμφαλίδας όρνιθας;

— Για να γιωμώση προσκέφαλα με τα πούπουλα, φώναξ' ο Πανούτσος.

Τα παιδιά γέλασαν, μά ο δάσκαλος σούφρωσε τα φρύδια του. Κατέβηκε άγριος από την έδρα κι' έδωκε τέτοιο ξύλο του Πανούτσου, που όλοι βουβάθηκαν.

Μά ο Πανούτσος δέ βάνει γνώση. Πάντα κάτι θά πη, που θά θυμώση, το δάσκαλο.

— Και που το ξέρανε οι άλλοι, δάσκαλε, πώς ή γυναίκα του Λούτ έγινε στήλη άλατος, αφού δέ γύρισε κανένας να τήνε δη; Ο δάσκαλος άναψε πάλε και είπε να μη ρωτάμε ποτέ στα θρησκευτικά.

Μόνο με το Ζακυνθινό δέ θυμώνει. Θά πης, αυτός είναι καλός μαθητής, και τά λέει όλα με τη σειρά:

— «Και ο Θεός καταράστηκε τους πρωτοπλάστους και είπε στον Άδάμ να κερδίξη τόν άρτον του με τόν ιδρώτα του προσώπου του, και στην Εύα να γεννάη και να τση πονεί πολύ-πολύ.

Τα φρύδια του δασκάλου έσκούφρωσαν και το πρόσωπό του έγινε μαλακώτερο.

— «... και σύ φείδι, να είσαι καταραμένο και να σέρεσαι εις τους αιώνες με την κοιλίαν σου».

— Και πώς περπατούσε πρώτητερα; ρώτησε ο καιμένος ο Δημητρός, μά έφαγε κι' αυτός της χρονιάς του.

Και να σου δοκίμει ο Πανούτσος, πώς αυτός ο δάσκαλος αύριο θά χαμογέλαη! Να το βλέπης και νά μη το πιστεύης!

Όστόσο ή ώρα περνούσε κι' ο Δημητρός δεν εύρισκε ήσυχία· βγήκε στην αΐλη και τραβήξε ίσια κατ'α τη γειτόνισσα. Μιά μικρή κάθονταν στο κατώφλι, και έτρωγε με όρεξη το ψωμί της.

— Φιλίτσα! αϊ, Φιλίτσα, φώναξ' από μακριά· ήρθ' ή μητέρα σου;

Η μητέρα της Φιλίτσας ήτανε φίλη με τη μητέρα του Δημητρου, και πολλές φορές τόν φρόντιζε, όταν έλειπε ή δική του.

Μά για κακή του τύχη έλειπε σήμερα κι' αυτή.

— Τί την θέλεις; ρώτησε ή μικρή. Τό και τό, διηγήθηκε ο Δημητρός.

— Μπα! και δέ σου την πλένω εγώ την ποδιά σου!

— Ξέρεις εσύ να πλύνης ποδιά;

Αυτό δά έλειπε τώρα νάξερε κι' ή Φιλίτσα να πλένη! Μά πάλε, που ξέρεις! Αδτές οι κοπέλλες είναι επιδέξιες· ξέρουνε τόσα πράγματα, που δεν τά ξέρουμε μεις τά παιδιά!

— Φέρ' την ποδιά σου και θά δης. Ο Δημητρός τάποφάσισε· μία και δυό έβγαλε την ποδιά του και την παράδωκε στη Φιλίτσα.

Εκείνη την πήρε σοβαρή και τραβήξε ίσια κατ'α τη βρύση. Άλλά ή βρύση ήτανε κλειστή και δεν άνοιγε εύκολα. Μά κι' ο Δημητρός ήτανε άντρας· έδωσε, πήρε, την άνοιξε.

— Εσύ να κρατάς την ποδιά κάτω από τη βρύση, κι' εγώ να την πλένω. Το νερό έτρεχε με όρμη και τούς πιτσιλίζε πατόχορφα, μά ποιάς πρόσεχε σέ τέτοις· κι' οι δυό ήτανε βυθισμένοι στη δουλειά τους.

Υστερα τη στίφανε μέσα στις χούφτες τους και την κρεμάσανε σουφρωμένη στο σκοινί.

Η Φιλίτσα από τόν ένθουσιασμό της μοίρασε το ψωμί της με το Δημητρό, και κάθισαν κι' οι δυό στο κατώφλι.

Η Φιλίτσα δεν πήγαινε ακόμα στο σχολείο· ο Δημητρός της έκαμε άποψη για να τη διασκεδάση της έκαμε άποψη και το δάσκαλο. Σηκώθηκε ορθός, κορδώθηκε από μακριά, όσο μπορούσε, κι' αφού θηκε φουσκωτός, όσο δυνατό με τα δυό του έσφιξε τη μύτη του πονιά καλύτερα τη φωνή δάχτυλα για να πετύχη καλύτερα τη φωνή του δασκάλου, άρχισε να ξεφωνίζει:

— Σιωπή, παρακαλώ! Σήμερα θά σάς είπω διά τόν τρίτον άθλον του Ήρα· κλέους, διά τόν Έρμάνθιον κάπρον.

Η Φιλίτσα τώπρε πολύ διασκεδαστικό, όπως τώλεγε με τη μύτη ο Δημητρός· έκείνο το «έρμάνθιον»· έσφιξε κι' αυτή τη μυτίτσα της και ξεφωνίζει: «Έρμάνθιον», «έρμάνθιον».

Μά σέ λίγο κουράστηκε, της πόνεσε κι' ή μύτη και ξανακάθισε στο κατώφλι.

Η μέρα έφευγε και ο σούρανος έσκοτεινιζε. Ένα-ένα άρχισαν να φαίνονται

— Και τί χρειάζονται, Δημητρώ, τάσρα; πώς τώπρε ο δάσκαλος;

— Ο δάσκαλος! και τί ξέρει ο δάσκαλος άπ' αυτά;

Ο Δημητρός άρπαξε πάλε τη μύτη του:

— «Οι άστέρες ανατέλλουσιν έξ ανατολών και δύουσιν έξ δυσμών», όχι «και δύουσιν από δυσμών». Όχι, όχι, ούτε έτσι, στάσου να δης, πώς το λέει: «οι άστέρες ανατέλλουσιν από ανατολάς και δύουσιν από δυσμάς», μάλιστα, έτσι το λέει.

— Και τί πά να πη: «ανατέλλουσιν από ανατολάς και δύουσιν από δυσμάς»; εσύ το καταλαβαίνεις;

Εγώ λέω, που το σωστό είναι, πώς μόλις νυχτώνει, ο Θεός άνάβει στον ουέ· ό ένα-ένα τα λυχναράκια του, για να βλεπουν τα πουλάκια όλου του κόσμου να γυρίζουν στις φωλιές τους. Αλλά τα λυχναράκια του Θεού, είναι τα άστρια.

Και τα παιδιά, με τα μάτια καρφωμένα στο βαθύ ουρανό, μετρούσαν τα λυχναράκια· όσπου άποχημήθηκαν.

Την άλλη μέρα το πρωί βούιζε ή γειτονειά από τα τσιρίσματα, τις φωνές και τα γέλια των παιδιών, που άνυπόμονα περίμεναν στην αΐλη, πολύ πριν της ώρας.

— Και που τά βάζουν κάθε μέρα τά χέρια τους και τά πόδια τους αυτά τά παιδιά, που σήμερα δεν ξέρουν, που να τά οικονομίσουν; συλλογίζονταν μία νέα γυναίκα, που παρακολουθούσε από το μπαράθυρο της την άνησυχία των μικρών.

Καθένας που έμπαινε, δέχονταν τις φωνές και τά περιάγματα των άλλωνών.

— Ω! καλώς το Γιωργάκη! Τη νυχτιά της νόνας σου σου ντύσανε σήμερα.

Ο Γιωργάκης, που φορούσε μία πλατεία και μακριά άσπερη μπλούζα μ' ένα λουρί στη μέση, κοκκίνησε όλος και σηκώσε τη μπλούζα του, για να τούς δείξη, πώς φορούσε και πανταλόνι.

Τά περισσότερα παιδιά ήτανε με τις ποδιές τους φρεσκοπλυμένες και φρεσκοσιδρωμένες, μά μερικά είχαν έρθει με τις φρεσιές τους, κι' αυτά τραβούσανε όλα τά περιάγματα.

— Δέ σου πάει και άσκημα το βραζι του πατέρα σου! έλεγε ένα στεγνό ψηλό παιδί σ' ένα στρουμπουλό παιδάκι, που φορούσε ένα μακρύ και πλατύ πανταλόνι, που τό έπνιγε. Έκείνο δεν έκατάλαβε και τόν κύτταξε μ' άπορία. Γιατί του έλεγε, πώς ήτανε του πατέρα του, αφού ήτανε του άδεροφού του του μεγαλύτερου;

Σέ λίγο παρουσιάστηκε κι' ο Πανούτσος, μά δεν ήτανε σαν πάντα γελαστός κι' άταχτος.

Μπήκε σοβαρός κι' άμίλητος μ' ένα βαρύ καλάθακι στο χέρι, κι' έδειχνε πώς δεν έπαιρνε σήμερα από άσπεϊα. Τράβηξε ίσια σέ μία άπόμερη γωνία της αΐλης και δέ λάβαινε μέρος στις φωνές και στα περιάγματα των παιδιών.

Σήκωσε με τρόπο το καπάκι του καλάθιου του, βουτούσε το χέρι του μέσα, και ύστερα έγλυψε ένα-ένα τά δάχτυλά του με τη σειρά. Η μητέρα του του είχε βάλει στο καλάθακι κι' ένα καλό κομμάτι μπακαλαβά κι' ο νους του Πανούτσου ήτανε κολλημένος εκεί.

Σέ λίγο άνοιξε διάπλατη ή βαρεία ξύλινη πόρτα, και φάνηκε το μεγάλο αυτοκίνητο, που θά τούς έπαιρνε.

Την ίδια ώρα παρουσιάστηκε κι' ο δάσκαλος και παράγγειλε ν' άνεβούν.

Τά παιδιά ξεχύθηκαν όλα μαζί και με φωνές και γέλια πνιχτά στριμώχτηκαν,

όπως μπορούσαν μέσα στ' αυτοκίνητο· ο δάσκαλος πήδησε τελευταίος κοντά στον οδηγό, και τ' αυτοκίνητο ξεκίνησε. Στην άρχή σιγά, και ύστερα με ταχύτητα· ένα πυκνό σύννεφο σκόνης σηκώθηκε από το δρόμο και σκέπασε τ' αυτοκίνητο που έφευγε όλοταχώς άπάνω στο μακρύ ίσιο δρόμο, που χάθηκε. Την ίδια ώρα έφτανε λαχανιασμένος κι' ο Δημητρός, από την άλλη μεριά του δρόμου. Φορούσε την ποδιά του καθαρή, μά στριφτή και κατασφωμένη, όπως την είχε άπλώσει από βράδυ ή Φιλίτσα. Είχε πάρει και το ψωμί του στην τσέπη του· μά στο δρόμο συλλογίστηκε, που ο δάσκαλος τούς είχε πεί «και ο καθένας με το καλάθακι σας με το φαγητόν του».

Μη τόν έβλεπε τώρα δίχως καλάθακι και τόν έστελνε πάλε στο σπίτι του;

Ο Δημητρός δεν έχασε καιρό· έβγαλε το μαντήλι του, τάπλωσε άπάνω στο δρόμο, έβαλε μέσα το ψωμί του, τώδεσε στις τέσσερις άκρες και κρατώντας από τούς κόμπους το δέμα του—τί δέμα, τί

καλαθάκι το ίδιο έκανε—έτρεξε χαρούμενος κατ'α το σχολείο.

Τώρα δεν τούλειπε τίποτα.

Τί ώραία, που θά περνούσε! Κανένας δέ θάβλεπε το δέμα του. Έτσι που τά είχε καταφέρει στο δέσιμο, φαίνονταν φουσκωτό σαν να είχε του κόσμου τά πράγματα, ως και γλυκό μπορούσε νάχε μέσα και φρούτα και τυρί!

Έφτασε μπροστά στο σχολείο.

Παναγία μου! ή πόρτα ήτανε κλειστή από πάνω ως κάτω! και μία τέτια ήσυχία, που όμοια της δεν είχε καταλάβει ποτέ ο Δημητρός. Σαν να πέθανε μονομίας όλος ο κόσμος και νάπόμεινε αυτός μοναχός του.

Επάωσε κι' ή πνοή του επιάστηκε. Κύτταξε γύρω του: κανείς!

Μόνο ή γειτόνισσα στέκονταν άκόμα στο παράθυρο και τόν είδε.

— Άργησες! του φώναξε από το παράθυρο.

— Άργησα... είπε κι' ο Δημητρός.

ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΠΟΙΗΤΡΙΕΣ

ΑΝΥΤΗ ΤΕΓΕΑΤΙΣ

[Η Άνυτη, μια από τις ξεχωριστές ποιήτριες της Άρχαίας Ελλάδος, από την Τεγέα της Άρκαδίας, έζησε κατ'α το 300 π. Χ. Έγραψε διάφορα ποιήματα στη δωρική, έπικά, μελικά κ.τ.λ. Από τούς συγχρόνους της έτιμήθη πολύ και στην πατρίδα της είχε στηθεί το άγαλμά της. Ο Άντίπατρος ο Θεσσαλονικεύς την ονομάζει «Θήλην Όμηρον» και ο Στέφανος Βυζάντιος «Μελοποιόν». Από τα έργα της δέ σώζονται παρ'α λίγα έπιγράμματα, κάπου είκοσι-δυό, από τά όποια μεταφράζουμε τά καλύτερα]

I

Πολλές φορές στής κόρης της το μνήμα ή Κλεινώ τη Φαλαινίδα θρήνησε, καλώντας την ψυχή της, που άνύπαντρη, λιγώζωη, με βήμα σιγανό έπέρασε του Άχέρ ντα το ρέμα μοναχή της.

II

Τά λόγια τούτα τά στερνά με δάκρυ ή Έρωτώ λέει του γονιού και τρυφερά τά χέρια του άγκαλιάζει: «Πατέρα, τώρα πια δέ ζω, πεθαίνω, ξεψυχώ, κι' ο μαύρος θάνατος βαρεία τά μάτια μου σκεπάζει».

III

Κάθισε, ξένη, στο λαμπρό δαφνοσπαρμένο μέρος και πιέ κι' ολόδροσο νερό από ποτάμι κρύο, ν' αναπαιτούν τά μέλη σου, που ξέστανε το θέρος, στού μυρωμένου ξέφυρου το φύσημα το θείο.

IV

Εόπλωσε κάτω άπ' τη φτελιά τά μέλη σου, διαβάτη, που στα χλωρά τά φύλλα της τ' άγέρι τραγουδά, και πιές κρουστάλλινα νερά από πηγή δροσάτη, που μές στις ζέστες μοιάζουνε γλυκά δροσιτικά.

Μεταφρ. ΑΝΤΗΣ

Η φυγή του Μωραϊτίδη

Ο Άλέξανδρος Μωραϊτίδης ο λεπτός αυτός ποιητής της απλής ζωής, συνεπής προς την προηγούμενη ζωή του και το έργο του, έδωσε τη σημασία που χρειάζεται και που δίνουν οι σοβαροί άνθρωποι στις περιφημες ακαδημαϊκές αναγνωρίσεις και απέσυρθη σ' ένα ταπεινό μοναστηράκι της Σμιάθου, απεσύρθη στην σιωπή και τη συλλογή, έφυγε για να ετοιμασθί ν' αντιμετωπίσει τη μοιραία ώρα. Φυγή ηρωική, όπως του Τολστόι, που άφησε κατάπληκτους όσους τον εκτιμούσαν, γιατί η πράξη αυτή ξεπερνά σε δύναμη κάθε προσδοκία. Σήμερα μάλιστα που ο καμποτινισμός των δήθεν μοντέρνων οργιάζει εις βάρος της στοιχειώδους σεμνότητας, σήμερα που ο άρριβισμός των ποεταστρών και των αναμωφοτών έχει γίνει θρησκεία, σήμερα που μόνον δειλοί και πνευματικοί ευνούχοι κρίζουν ως βάτραχοι μέσα στο Νεοελληνικό τέλμα, κινήματα σαν του Μωραϊτίδη παρηγορούν, τονώνουν και παρέχουν την ελπίδα πως σ' αυτόν τον τόπο η αγνότητα και η συνέπεια και η πραγματική πνευματική ζωή δεν έχουν χαθεί. Τα «Ελληνικά Γράμματα» χαίρετίσουν το κίνημα του Μωραϊτίδη κι' ελπίζουν πως ο πόθος που έχει ο πνευματικός πατέρας της Σμιάθου για την αλήθεια θα εύρη μιμητάς, θα εύρη μαθητάς και συνεχιστάς.

Η αλήθεια ήταν κι' αυτόν το φωτεινό σημείο που ετράβηξε τα βλέμματα του. Στην υπηρεσία της χριστιανικής αλήθειας είχε τάξει τον εαυτό του και το έργο του. Όταν κανείς δη την αλήθεια, όταν ποτιστή απ' αυτήν δεν μπορεί να σκεφθί πως έξω απ' αυτήν και κάποτε στην αντίθετη μεριά μπορεί να ζητησθί και να βρη την ομορφιά. Ο χριστιανισμός, συνεκέντρωνε για το Μωραϊτίδη και το αληθινό και το ωραίο και στη συνειδήσή του αυτά τα δύο ποτέ δεν χωρίστηκαν. Και αν το έργο του υπήρξε σφικτά ένωμένο με τη ζωή του, κι' αν η σκέψη του συνεβάδιζε με την πράξη, το τελευταίο του κίνημα, η εισοδό του στη μοναχική ζωή σφραγίζει και τα δύο κατά τρόπο απόλυτα ποιητικό και θα σταθή εδωρετικό προηγούμενο και παραδείγμα σ' έναν τόπο που η συνέπεια και η βαθύτερη πνευματικότητα θεωρούνται εκζηλώσεις αντικαλλιτεχνικές και ασυμβίβαστες προς τα αισθητικά ζώα που βρίσκονται υπεράνω καλού και κακού.

Εργασίες Ελληνικές

ΛΟΓΙΟΣ και μελετητής της Γαλλικής φιλολογίας μās απέστειλε επιστολή και μās ρωτά γιατί άπεροίψαμε εργασίες του που άφορούν ξένους συγγραφείς. Του άπαντούμε ευχαρίστως ότι δεν δημοσιεύουμε διασκευασμένες μελέτες ξένων με «Ελληνική ύπογραφή». Αντί οι «Ελληνες» λόγιοι να μελετούν τη ζωή και το έργο του Μυσού και να γράφουν μελέτες κι' αυτόν ή για τον Βαλερύ ή για τον Κλωντέλ ή για τον Σεστώβ, άς καθήσουν κι' άς γράψουν μελέτες για το Παπαδιαμάντη, για τον Καρκαβίτσα, για τον Ήλία Μηνιάτη, για το κρητικό θέατρο, για την Κερκυραϊκή σχολή, για τον Άνδρεά Λασκαράτο, για το σύγχρονο «Ελληνικό» θέατρο, για τον Καποδίστρια, για τις μορφές της μεγάλης Έπαναστάσεως και για χίλια άλλα θέματα «Ελληνικά» και προβλήματα του τόπου μας. Έπειδή όμως δεν έχουν καμιά σκέψη και καμιά άραση

για να δούν μόνοι τους και να διατυπώσουν μία δική τους σκέψη παίρνουν το πρώτο δοκίμιο ξένου, κάνουν μία περίληψη και το παρουσιάζουν ως μελέτη δική τους και προς δόξαν και τιμήν βάζουν την ύπογραφή τους και εισπράττουν και την αντίμισθία. Τί λόγος όμως υπάρχει να γίνουν όλα αυτά; Όταν θέλει ένα περιοδικό να δώση μία μελέτη για έναν ξένον πέρνει την εργασία του καλλιτέρου ξένου κριτικού και την μεταφράζει. Και υπάρχει κολοσσιαία φιλολογία τέτοια.

Από τους Έλληνες λογίους ζητά κανείς εργασίες «Ελληνικές» πάνω σε θέματα «Ελληνικά». Άς φωτίσουμε τα προβλήματα και τα πρόσωπα του τόπου μας κι' άς αφήσουμε τους ξένους. Υπάρχουν άνθρωποι να φροντίσουν κι' αυτούς. Για μās όμως ποιός θα σκεφθί και ποιός θα δουλέψη;

Ο καδένας έχει τη θέση του

ΚΑΙ με τον κ. Βάρναλη και με τον κ. Καζαντζάκη μās χωρίζουν κόσμοι ολόκληροι. Ο κ. Βάρναλης όμως είναι ο άνθρωπος ο προικισμένος με ταλέντο και κατά συνέπεια σεβαστός και συμπαθής σε μās, όσο κι' αν δεν συμφωνούμε με τις ιδέες του. Αντιθέτως ο κ. Καζαντζάκης είναι ο άνθρωπος δίχως ταλέντο, που τρώγεται με τις σάρκες του και στίβεται για να βγάλη κάτι ψεύτικο και κατασκευαστό. Για το λόγον αυτόν ο πρώτος παραμένει ποιητής και άπλως άνθρωπος, ενώ ο δεύτερος γίνεται Θεός, προφήτης, και από τινος περιφέρει την πνευματική του άναπνοή άνά τα έθνη της Οικουμένης. Αυτό για να πληροφορηθί ή συντάκτης του μηνιαίου έντύπου ότι ξεχωρίζουμε πολύ καθαρά τα πράγματα και τα πρόσωπα.

Καιόμεθα

Η καινούργια πυρκαϊά της Θεσσαλονίκης έπεισε πιά και τους λίγους εκείνους που έπίστευαν πως κάτι σοβαρό πρόκειται να γίνη, πως κάποια άποτελεσματικά μέτρα πρόκειται να ληφθούν υπέρ της πυροσβεστικής μας υπηρεσίας, ότι όλα αυτά, δηλώσεις και άρθρα και άγορεύσεις, δεν είναι παρά φιλολογία κακής ποιότητας. Το θλιβερό γεγονός είναι ότι καιόμεθα και κανείς, άπολύτως κανείς, δεν αντιμετωπίζει σοβαρά το φοβερό αυτό πρόβλημα. Έν τούτοις δεν νομίζουμε ότι η οργάνωση μιάς άρτίας πυροσβεστικής υπηρεσίας είναι από τα δυσκολώτερα πράγματα που μπορεί να επιτύχη ένα κράτος. Η δική μας ή γνώμη είναι πως όλο αυτό το ζήτημα είναι υπόθεση ενός ανθρώπου, που θ' αγαπήσθι μία τέτοια προσπάθεια και θ' άφοσιωθί σ' αυτήν. Αν υπάρχει ένας τέτοιος άς παρουσιασθί, αν δεν υπάρχει άς τον δημιουργήσθι το κράτος, άς του δώση όλα τα μέσα και άς τον άφήσθι να οργάνωσθι μία υπηρεσία τόσο άπαραίτητη στον τόπο. Να εξακολουθήσθι όμως αυτό το κακό, δεν είναι δυνατόν. Ήδη άρχισαν να φαινονται οι τραγικές συνέπειες με την αύξηση των ασφαλίστρων. Και αν το κακό εξακολουθήσθι, όχι μόνο ασφαλίστρα ύπερογκα θα είναι υποχρεωμένο να πληρώνη το εμπόριο, αλλά στο τέλος δεν θα βρίσκει και εταιρεία διατεθειμένη να κάνη ασφαλίσεις στην Ελλάδα. Τί περιμένουν λοιπόν για να κινήθουν προς θετικά και άμεσα έργα και όχι προς λόγους;

Και ηστυνόμεθα

ΔΕΝ καιόμεθα μόνον. Μās σκοτώνουν επίσης και μās ληστεύουν συστηματικά. Αν έπρόκειτο για μία ή δυό ή τρεις ληστείες, κανείς δεν θα είχε να πη τίποτε. Πρόκειται όμως για καθεστώς ληστείας. Οι πλουσιώτερες γεωργικές περιφέρειες της χώρας, ή παραγωγική δηλαδή Ελλάς, ληστοκρατείται. Στη Θεσσαλία ο Τσατςάς, στην Ήπειρο ο Κώτσιος, στη Μακεδονία ο Μπαμπάνης, μεταξύ Δράμας και Καβάλλας άλλοι άγνωστοι, ολιγώτερον έπίσημοι λησται, κάνουν άνενόχλητοι τις δουλειές των. Και γιατί όλα αυτά; Άπλούστατα, διότι μερικοί άνθρωποι ικανοποιούνται στο θέαμα της κρατικής κωμωδίας. Άς χαθούν όλα τα κεφάλια, άρκει να σωθί ή δικονομία. Μα προς Θεού, γιατί γίνονται δίκες για ληστές που έχει ήδη επικηρύξει το κράτος; Τη στιγμή κατά την οποία δίνει αυτό το κράτος το δικαίωμα στον κάθε πολίτη να σκοτώσθι έναν άνθρωπο, και δεν του δίνει άπλως το δικαίωμα αλλά και την μεγαλυτέρα δυνατή άμοιβή για τον κόπο του, τί λόγος συντρέχει, όταν τον πιάνει αυτό το ίδιο το κράτος να τον κρατή, να σκηνοθετή δίκες, να κουβαλά φτωχούς χωρικούς, να τους εκθέτη στην έκδικηση των συγγενών των ληστών και στο τέλος να τους καταδικάσθι σε ισόβια δεσμά; Γιατί όλα αυτά; Η νομίζει το κράτος ότι κι' αυτόν τον τρόπο θα έξολοθρεύσθι οριστικά τη ληστεία;

Αν ύπρχεν ύπουργός

ΑΛΛΑ αν πραγματικά το κράτος ήθελε σοβαρά να πιάσθι την τάξη σ' αυτό τον άναρχόμμενο τόπο, την έπομένη της δίκης των Κουμπαίων ο κ. Ύπουργός της Δικαιοσύνης θα κατέθετε στη Βουλή νομοσχέδιο περί καταργήσεως των όρκωτών δικαστηρίων.

Μου άθωώνουν ληστές και δεν έχουν την στοιχειώδη σκληρότητα που χρειάζεται σ' έναν δικαστή. Αυτό και μόνον θα έλεγε ο κ. Ύπουργός και ή θα έπερνόυσε το νομοσχέδιο ή θα έφευγε από το ύπουργείο του με ήσυχη τη συνειδήσή του ότι άλλοι και όχι αυτός θα διαιωνίζουν τις πληγές αυτού του τόπου. Άλλά το χαρτοφυλάκιο είναι γλυκό και ο ύψηλός πίλος στόλισμα πολύ θεαματικό, ιδίως στα κεφάλια που δεν έχουν κανένα άλλο πράγμα να δείξουν εκτός από ένα ψηλό καπέλλο.

Αν δέχουν δικαιοσύνην

ΚΑΙ έπειδή ο λόγος για δικαιοσύνη και δικαστήρια άξίζει να θυμηθούμε μερικά πολύ τερπνά πράγματα. Είναι άφέλεια να παραπονόμμεθα για τα χάλια της δικαιοσύνης μας, όταν σκεφθούμε ότι ο δικαστής στην Ελλάδα άμοιβεται με 4 — 5000 δραχμ. Αν το κράτος ήθελε να έχη δικαιοσύνη στο ύψος της δύο και μόνον πολύ άπλά πράγματα θα έκανε. Θα καθιέρωνε τον έναν δικαστήν και θα άπλοποιόυσε κατά φυσική συνέπεια και το δικονομικό και το ουσιαστικό δίκαιο. Του δικαστού αυτού θα του έδιδε όλη την ύλική άνεση και όλο το κύρος που χρειάζεται για τη δουλειά του. Κατοικία δωρεάν και 15 τουλάχιστον χιλιάδες μισθό. Θα εύρισκε δε πολύ εύκολα τα χρήματα άφού αντί να πληρώνη τρεις και τέσσερις δικαστάς θα έπληρωνε έναν. Μόγον τότε έπιστήμονες άξιοι του όνόματος θα έδέχοντο να γίνουν δικασται και μόνον με την άπλούστευση του δικονομικού και ουσιαστικού δικαίου θα έσυντόμμενε καταπληκτικά τις διαδικασίες και ο κόσμος θα εύρισκε, χωρίς να βαρύνεται χρόνια, το δίκιο του. Έπί πλέον ο ένας δικαστής έχει συνειδήση το δίκιο του. Ένα μεγαλύτερο άπο δσην μπορεί να έχη ένα ευθύνης πολύ μεγαλυτέρα άπο δσην μπορεί να έχη δικαιομελής δικαστήριο. Αν θέλουν λοιπόν να έχουν δικαστάς και δικαιοσύνην άς δούν τί μεθόδους άκολουθούν ή Κράτη που έξερουν και θέλουν να ζήσουν, όπως ή Άγγλία, ή Άμερική κ.λπ.

Εωιτακτικό χρέος

ΣΑΝ να μην έφθαναν οι δεκάδες χιλιάδες των άνέργων μας, Σέρβοι εργάτες έρχονται στη Θεσσαλονίκη και προσφέρονται με ήμερομισθία πολύ φτηνά. Το κράτος έχει άμεση ύποχρέωση να έμποδίσθι με κάθε τρόπο την εισροή των ξένων εργατών τη στιγμή που αντιμετωπίζει πρόβλημα άνεργίας έξαιρετικά άπειλητικό. Ένας έλεγχος μάλιστα επί όλων των ξένων εργατών δεν είναι άσκοπος τη στιγμή που ο άριθμός των άνέργων τείνει να φθάσθι και να ξεπεράσθι τις πενήντα χιλιάδες.

Μαρμαρίτες!

Ο πρόεδρος μιάς μεγάλης κοινότητας προσυπογράφοντας και του διευθυντού της νομαρχίας έβεβαίωσαν την ύπηρεσίαν ενός ύπουργείου ότι εις μίαν οίνοπαραγωγόν περιφέρειαν δεν παράγεται γλεύκος. Και ο μόν πρόεδρος της κοινότητας συγχωρείται, για τον διευθυντή όμως της Νομαρχίας τί μέτρα έλαβε το ύπουργείο;

Όχι άμα άπό το Κράτος

ΟΙ κάτοικοι του Ψυχικού, καθώς μās πληροφορούν οι έφημερίδες, και οι κάτοικοι της Έκάλης ζητούν σταθμούς χωροφυλακής με πολλούς μάλιστα άνδρας γιατί τα δύο αυτά μέρη είναι εκτεθειμένα στις άρπакτικές διαθέσεις των ληστών. Αν δεν μās γελά ή μνήμη και ή Έκάλη και το Ψυχικό είναι έξοχα κατοικούμενα άποκλειστικά σχεδόν από πλουσιωτάτους πατριώτας, που έδιάλεξαν αυτές τις τοποθεσίες για άποκλειστική τέρψη τους. Αυτό σημαίνει πως οι άνθρωποι αυτοί έχουν όλα τα μέσα να πληρώσουν μερικούς ανθρώπους οι όποιοι θα τους φυλάξουν από παρόμοιες επιθέσεις. Το ταλαιπωρό αυτό κράτος δεν μπορεί να παρακολουθή και κάθε πολυεκατομμυριούχο, που άποφασίζει να παραθερίσθι σε μία έρημιά, και να τον περιβάλη με φρουρούς. Μπορεί να στείλη δύο χωροφύλακες αλλά δεν μπορεί για το φόβο των ληστών να δημιουργή πολυποσώπες ύπηρεσίες εκεί όπου ή ιδιωτική πρωτοβουλία και χρέος έχει και τα μέσα να προφυλαχθί από κακοτοπιές.

Άσκοπος τίτλος

Η κ. Δίπλα Μαλάμου σε μία επιστολή της προς κάποιον περιοδικό ύποστηρίζει την πολύ σωστή άποψη της καταργήσεως του τίτλου «δεσποινίς». Ο χωρισμός αυτός, λογικός σε άλλες εποχές, δεν έχει καμιά θέση στην εποχή μας που ή γυναίκα είναι χειραφετημένη, που εργάζεται, που ψηφίζει και που σε πολλές χώρες κυβερνά. Εκτός αυτού φέρνει πολλές φορές σε έβδωμητάρες «δεσποινίδες». Προς Θεού, πως να πιά ή γλώσσα τους να πουν δεσποινίδα μίαν άρχαιοπαρετή κορινθιακή στατίδα; Κ υ ρ ι α λοιπόν γενικά είναι ή καλλίτερη λύση του ζητήματος.

Πένδη

ΕΚΛΕΚΤΟΝ μέλος της κοινωνίας, πολίτης χρηστός, άνθρωπος σοβαρός και με ήθος σπάνιον, ήτο ο Χαρίλαος Πικραμένος τον όποιον εκήδευσαν αι Άθήναι την προπερασμένη εβδομάδα. Τα χαρίσματα και ή άρετή του εκλιπόντος τον είχαν καταστήσει όχι άπλως αγαπητόν, αλλά πολυτιμόν, και ο θάνατός του είναι αναμφισβήτητος μία άπώλεια εκτάκτως αισθητή εις την κοινωνίαν που τον περιatoίχισεν. Τα «Ελληνικά Γράμματα» άπευθύνουν τον περιστοίχισεν. Τα «Ελληνικά Γράμματα» άπευθύνουν τα πλέον ειλικρινή των συλλυπητήρια εις τους συγγενείς και ιδιαιτέρως εις τον κ. Τάκην Πικραμένον διευθυντήν της Έταιρείας του Έλληνικού Τύπου.

Το έξώφυλλο μας

ΤΟ σημερινό μας έξώφυλλο είναι το πορτραίτο της Βασιλίσσης της Ισπανίας κωμωμένο από το ζωγράφο WHICH. Είναι ένα έργο άξιόλογο και θεωρείται το καλύτερο πορτραίτο της Βασιλίσσης. Το έργο εύρίσκει στο Μουσείο της Μαδρίτης.

ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΕΣ ΣΥΛΛΕΚΤΩΝ

Πάντοτε βρέθηκαν άνθρωποι που είχαν τη μανία να συλλέγουν τα πιο περιεργα πράγματα. Το περιεχόμενο μόνο των συλλογών άλλαξε με το χρόνο. Το Μεσαίωνα συνέλε-
γαν λείψανα αγίων, ενώ τώρα ή μανία των συλλεκτών στρέφεται κυρίως στα λείψανα μεγάλων ανδρών.

Τόση ήταν η ζήτηση των λειψάνων των αγίων στο δεύτερο ήμισυ του Μεσαίωνα που γύρω απ' αυτά δημιουργήθηκε δόλοκληρο εμπόριο, που ενισχύετο κι' από τη μεγάλη επιπολαιότητα των ανθρώπων, που έπιστευαν ασυζητητί και τα πιο παράξενα πράγματα.

Έτσι ο Έρρίκος ο Γ', ο βασιλεύς της Αγγλίας συνεκάλεσε μια μέρα στο Λονδίνο τους άγγλους βαρόνους, για να τους αναγγείλει πως του έστάλη ένα φιαλίδιο που περιείχε «λίγο από το τίμιο αίμα, που ο Ίησους Χριστός έχυσε στο σταυρό». Η αυθεντικότητα του λειψάνου έμαρτυρείτο απ' τη σφραγίδα του πατριάρχου Ιεροσολύμων.

Μετά την επανάσταση του Κρόμγουελ, και την κήρυξη της δημοκρατίας, κάποιοι πράκτορές του ανέκαλυσαν στο άβυσσο του Αγίου Αύγουστίνου στο Μπρίστολ μερικά παράδοξα λείψανα. Μεταξύ άλλων ήταν και δυο άνθη που άνοιγαν μια φορά το χρόνο, στα Χριστούγεννα, ο χιτών του Χριστού, ένα κομμάτι μιας πέτρας, πάνω στην οποία έκάθησε ο Χριστός όταν ήταν στη Βηθλέμ, και άλλα παρόμοια.

Ο Έρρίκος Στέφανος διηγείται πως ένας καλόγερος είδε στην Ίερουσαλήμ κάτι ακόμη παραδοξότερα λείψανα: ένα κομμάτι του μεγάλου δαχτύλου του Αγίου Πνεύματος, το στόμα του Σεραφείμ που παρουσιάστηκε στον άγιο Φραγκίσκο, ένα νύχι ενός Χερουβείμ, μια πλευρά του θείου Λόγου, μερικές ακτίνες του άστρου που ώδηγησε τους τρεις μάγους, ένα φιαλίδιο με τον ιδρώτα του άρχαγγέλου Μιχαήλ όταν μονομαχοῦσε με τον διάβολο και πολλά άλλα όχι λιγότερο αλλόκοτα λείψανα.

Και δεν πρέπει να νομίση κανείς πως αυτά τα πράγματα έγιναντο μόνο στο Μεσαίωνα. Στα τέλη του

ΙΘ' αιώνας δολόκληρος ο μουσουλμανικός κόσμος της Ρωσίας συνεκινήθη από την εξαφάνιση ενός μικρού κιβωτίου που περιείχε τρεις τριχές της γενειάδας του Μωάμεθ και που συνωδευτο από ένα αυτοκρατορικό φερμάνι που πιστοποιούσε την απόλυτη αυθεντικότητα του λειψάνου.

Στόν καιρό μας όμως το αντικείμενο της επιθυμίας των συλλεκτών δεν είναι πια τα άγια λείψανα. Προτιμώνται αντικείμενα που έχουν μεγαλύτερη σχέση με τους καιρούς μας, πράγματα που εξορησίμευσαν στους μεγάλους άνδρας. Τα πράγματα αυτά έχουν μάλιστα αποκτήσει πολύ μεγάλη εμπορική αξία. Ένα ποτήρι φτιασμένο από το ξύλο ενός δένδρου του κήπου του Σαίξπηρ πουλήθηκε 40 γκίνιες. Ο συνέκδημος που είχε μαζί του ο Κάρολος ο Α', όταν άπεκεφαλίζετο πουλήθηκε εκατό γκίνιες.

Κάποιος άγγλος έχει, καθώς λέγεται, μια ωραιότητα συλλογή όπου βρίσκεται μεταξύ άλλων το πιάνο της Μαλιμπράν, ή βεντάλια της δίδος Μάρς, το ρολόι του Ταλμά κι' η τελευταία μπουτίλλια κρασιού Μαδέρας που ήπια ο Γκάροκι. Μια κυρία στο Λονδίνο λέει πως έχει το χρυσό δαχτυλίδι του Λουθήρου. Το 1895 πουλήθηκε σε δημοπρασία το τουφέκι του Ροβινσώνας Κρούσου. Άλλοι πάλι συλλέκται έχουν το χτένι της Μαρίας Τουνδώρ, το κόκκινο καπέλλο του καρδινάλιου Γούλντ, την πίπα πουχε ο Βάν Τρόμπ στην τελευταία του ναυμαχία, το σπαθί του βασιλέως Γουλιέλμου της Αγγλίας.

Έννοείται πως το εμπόριο των περιέργων αυτών αντικειμένων έδημιούργησε και μια καινούργια βιομηχανία. Υπήρξαν άπατεώνες που απέκτησαν όχι ευκαταφρόνητη περιουσία από την πώληση διαφόρων πραγμάτων, που άνηκαν, καθώς διατείνοντο, στο ένα ή το άλλο διάσημο πρόσωπο της εποχής μας.

Έτσι ο θυρωρός του έξοχικού σπιτιού του Βολταίρου στο Φερναί πουλούσε κάθε χρόνο, εκτός των 8000 μπουστών του συγγραφέως, που ήταν φτιασμένοι από το χρώμα του Φερναί, και 1200 αυτόγράφες επιστολές από 20 φράγκα τη μία, 500 αυθεντικά μπιστούνια, που εξορησιμοποίησε ο Βολταίρος όσο ζούσε, από 50 φράγκα το ένα και 300 περροῦνες, όχι λιγότερο

αυθεντικές, από 100 φράγκα τη μία.

Όταν ο Μάρκ Τουαίν έπεσκέφθη το πεδίο της μάχης της Σεβαστουπόλεως άγόρασε τη μασέλα ενός γαιδάρου και την έστειλε σε μια θεία του, μανιώδη συλλέκτρια, με την επιγραφή: «Σιαγών ρώσσου στρατηγού».

Ένας νεοϋορκέζος έμπορος άγόρασε κάποτε για 30 δολάρια τη σφαίρα που σκότωσε τον στρατηγό Ρήνολντς, στη μάχη του Γκέττυσμπουργκ, όπου άπεφασίσθη ή τύχη του εμφυλίου πολέμου, που έπί τόσα έτη είχε χωρίσει τις βόρειες και τις νότιες πολιτείες της Αμερικής. Μετά ένα χρόνο όμως, ξανασυνήντησε αυτόν που του πούλησε τη σφαίρα αυτός όμως δεν άνεγνώρισε τον άγοραστή του και του προσέφερε, για 20 μόνον δολάρια αυτή τη φορά, να άγοράση «τη σφαίρα που έσκότωσε τον στρατηγό Ρήνολντς».

Υπάρχουν όμως άνθρωποι, που ή εκκεντρικότης τους τους ώθει στη συλλογή πολύ παραδοξότερων πραγμάτων. Ο βασιλεύς της Αγγλίας Γεώργιος Δ', είχε πλουσία συλλογή τσαγερών. Ο Μπίσμαρκ έκανε συλλογή θερμομέτρων.

Ένας ιδιότροπος Αμερικανός από την Πότιτσβιλ της Πενσυλβανίας συλλέγει τα μαλλιά όσων συγγενών του πεθαίνουν, όπως θάκανε και ένας Ίνδός έρυνθόδεσμος με τα μαλλιά των έχθρών του. Η περιφέρμη ήθοποιός Μίννυ Πάλμερ έμάζεψε παληοπάπουσα είχε μάλιστα δολόκληρα μπουλά γεμάτα. Ο Λουδοβίκος ο Ις' μάζεψε παληά κλειδιά, παληές κλειδωνίες και παληά ρολόγια. Ένα απ' αυτά τα ρολόγια άγοράστηκε από τον βαρώνο Ρότσιλντ αντί 33.600 λιρών.

Η σύζυγος του βασιλέως της Ρωσίας Άλεξάνδρου Β' συνέλεγε μπουκαλάκια με άρώματα. Όταν πέθανε, ή αξία της συλλογής της άνήρχετο σε 125.000 φράγκα.

Ο πρίγκηψ Κοντί τέλος, που πέθανε στα 1776 είχε μια συλλογή πέντε χιλιάδων πορτραίτων γυναικών και τριών έως τεσσάρων χιλιάδων δαχτυλιδιών.

Λέγεται πως είχε την μανία να επισφραγίζει τις έρωτικές του κατακτήσεις με το δαχτυλίδι ή το πορτραίτο που του έχόριζε το θῦμα του... άφου προηγουμένως το επλήρωνε καλά. Και κάτω από κάθε κομμάτι της συλλογής του κολλούσε μια έτικέττα όπου έγραφε το όνομα της πρώην κατόχου του.

Οι χίλιες τρεις έρωμένες του Δον Ζουάν άχωριούν μπροστά στις 5 και 6 χιλιάδες του πρίγκηπου Κοντί.

Ο ΣΟΒΙΤΗΣ Ο ΜΠΑΛΑΝΤΕΚΟΣ
ΔΙΗΓΗΜΑ

τ' Αναπλιού μαῦρα μου
[μάτια,
Στ' Αναπλιού το Παλαμῆδι...

Όλο αυτό σιγομουρμούραε σαν παπῶς στο λείψανο... Πέρονε τα σοκάκια και τους μαχαλάδες σκυφτός και γιαντισμένος, με το άμάχι στην καρδιά και την πίκρια της εκδίκησης στα στήθια... «Αχ! χέρια που παραλύσατε μπρος στο χαλασμό της άτιμης νύχτας... Σκοφά τύχη π' όποτα θέλεις σκαλιά ανεβάσεις και σκαλιά κατεβάζεις τον άνθρωπο...!» Μαύρη κι' άραχλη και συφοριασμένη νάταν ή ώρα και το διάσελο που την άπάντησε τη διαολεμένη την κόρη της μάγισσας... άγκαλά δέ διάβαζε τη σολωμονική, και δέ μίλαε με το φεγγάρι, και δέν κατέβαζε τ' άστρα, και με τ' άερικά δέν έπιανε λακρεντί τις νύχτες που λαμποκοπάγανε σαν αυγουσιτιάτικες μέρες, λές κ' ήντουσαν βουτημένες στην άγκαλιά του παιχνιδιάρη Ήλιου;

Στ' Αναπλιού μαῦρα μου μάτια
στ' Αναπλιού το Παλαμῆδι...

Κι' όλο τῶλεε, κι' όλο το σιγοτραγουδάε άδιάφορος για όλα τ' άλλα, λές και στη ζωή του αυτός ήταν ο μοναχός του σκοπός... αυτό, κ' ή συλλοή για την ψυχή τη βαμένη που τ' άφάνισε τη ζωή, σαν και κεινη την άτιμη την κόρη της Βασίλισσας που πεθύμησε στο γλέντι της, για γούστο και κέφι της, το κεφάλι του Βαφτιστή στο πιάτο...

Στ' Αναπλιού το Παλαμῆδι,
που βροντιάει το νιουφεκίδι...

Τῶλεε, και τα δασωμένα στήθια του φρούσκωναν και ξεφρούσκωναν σα φουσέρες, κ' ή ζουγραφιστή Γοργώνα με την τσιμπούκα τη θεριακλιδική σάλενε, λές κ' ήταν έτοιμη να βουτήξει στο γιало που σύχαζε, σα χανούμισσα ξαπλωμένη με ραχάτι στη βελούδινη στρώση της... κι' ακόμα να σερθῆ στα χαλίκια της ακρογιαλιάς, και να νειρευτή πάνω σ' αυτά — ρουμπίνια, με-

θυστάδες, και διαμάντια — το νηό το ζηλεμένο που τον γέννησαν Νεραΐδες, και προσπάθαε στα ξωτικά να βοή, όλη μαζί, του κόσμου την Αγάπη! Το δίκοπο μαχαίρι με τ' άχ! και βάχ! ξεροβούμητα στον καρπό πάνω στο δεξί του χέρι, — κανωμένο με σουβλερές βελόνες και με μαρούτι από φουσέκι μαυροβουνιώτικο... όνομα και προῶμα, πουπρεπε να γδάρησ το τομάρι για ναν το βγάλης άπάνωθε του — τιναζόντανε κι' αυτό στ' ανασήκωμα πουκναναν οι φλέβες του, λές και δίψαε αίμα, λές κ' ήθελε να όργωση κάποια στήθια, κι' ως τα φύλλα της καρδιάς να φτάση...

Ρίχνουνε μαῦρα μου μάτια,
Ρίχνουν οι φυλακισμένοι...

Στουπὶ απ' το πιότη στο κρασοπουλειό του Μπάρομπα Στέφου τῶλεε το μοναχό του τραγούδι, — μοιρολόι πές καλύτερα — ο σοβίτης ο Μπαλαντέκος... Άπό που κράταε το σκαρί του κ' ή σκούφια του, κανένas δέν τῶξερε, κι' ούτε ποτέs τῶμαθε κανένas! — Μεσολογγίτης νάτανε; Μανιάτης;... μπορεὶ και Κοητικός... Άμ' τότεs πῶς δέν τον λέγανε... Μπαλαντάκης, όπως είναι και το προέπο... Μακεδῶνας, για νησώτης; δε βαρύνεσαι, όπου γῆς και τάφος! — Στη δίκη δέν πολυσκοτίστησαν να πάνε. Το πῶμα εῖτανε άποκαμένο πῶς έπιασε τον άγαπητικό δειγμένο πῶς έπιασε τον άγαπητικό της Νεραΐδας π' άγάπαγε και λαχτάτης — της Μέλπως της Ήλιόγεννητης — τουφραξε το λαμό με τα χέρια του, ως πουβγαίνε ποτάμι απ' τα ρουθούνια το αίμα... Τῶκαν' αυτό σε μια στιγμή, κρυφά, που οι δυο τους μες στη νύχτα και στο προδοτικό σκοτάδι γλυκόσμιζαν και φιληθῆκαν... Και άτιμα τα χείλια του, με τα σουβλερά τ' άτιμα τα χείλια του, με τα σουβλερά τα δόντια του κομμάτιασε, και με τα νύχια, έσκαψε σαν με τσιπιά τα στήθια του προδότη και την καρδιά την κλέφτρα και την ψεύτρα σάπιο πανί, ρετάλια, την κατάντησε... Και κεί σαν έκουρέλιασε τον κλέφτη και τον ψεύτη της άγάπης του, σηκώθηκε τρελλός, μελανιασμένος, ματωμένος, και μες το φῶς του φεγγαριού π' άχνόφεγγε, να

στη Νεραΐδα του γυαλού της μάγισσας ή κόρη ή ξελογιάστρα που μιλάει με το φεγγάρι τις νύχτες που λαμποκοπάνε σαν αυγουσιτιάτικες μέρες, λές κ' είναι βουτημένες στην άγκαλιά του Παιχνιδιάρη Ήλιου — μα ή δόλια ή καρδιά του δε βάσταξε και τ' άτιμα τα χέρια παραλύσανε μπρος στο χαλασμό της άτιμης της νύχτας... Την άλλη μέρα στα σίδερα, στη φυλακή, κ' ύστερα σοβίτης στο Παλαμῆδι, που κλαίν οι Μάνες τα παιδιά και τα παιδιά τις Μάνες... Είκοσι στρογγυλά χρόνια, και βγήκε στο μεταξύ από χάρη σε χάρη κι' απ' άναστολή σ' άναστολή...

Ρίχνουν οι φυλακισμένοι,
κ' οι κατάδικοι οι καῦμένοι!

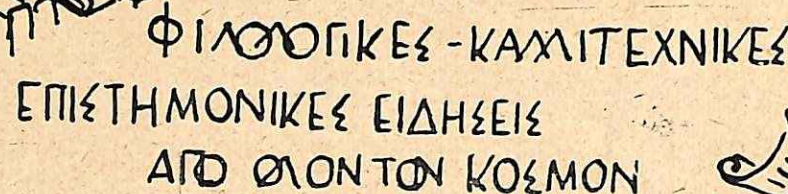
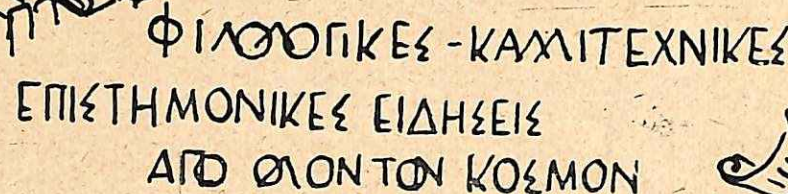
Τῶπε, και σούρωσε για καλά... τρεκλίζοντας βγήκε έξω... Ήταν ακόμα τ' άπογοιματάκι, και μόνο πέρα στις βουνοκορφές βαφτίζονταν ο Ήλιος στο ματωμένο κόκκινο χρώμα της Δύσης του... Πέρασ' απ' το ρημαδιακό της κι' απ' το παρεῦθρι της... άχ! τη σκρόφα!... καθόντανε άνάμεσα στις ματζουράνες της και στους βασιλικούς της... ΐδια λές σαν δῶ κ' είκοσι χρόνια... την είδε και ξανάναψε... φούσκωσαν τα στήθια του σα φουσέρες, κ' οι φλέβες του γαλάζωσαν τρομαχτικά, και το μαχαίρι το ζουγραφιστό το δίκοπο με τ' άχ! και βάχ! ξεροβούμητα για μια στιγμή μες του πιότη τη ζάλη του φανίστηκε πῶς εῖτανε κι' αληθινό, κ' ήθελε με κείνο να όργωση κάποια στήθια κι' ως τα φύλλα της καρδιάς της Μάγισσας να φτάση... μα ή δόλια του ή καρδιά δε βάσταξε, και τ' άτιμα τα χέρια πάλε παραλύσανε μπρος στις ματιές της ψεύτρας και της κλέφτρας, κι' ως το προῶ — σ' αῖωνες έμετερήθηκεν ή νύχτα — έκλειε πα στο χῶμα τρελλαμένος σα μωρό παιδί.

Σεπτέμβριος 1929 ΤΑΚΗΣ ΜΑΥΡΟΚΕΦΑΛΟΣ

ΔΕΝ ΒΡΗΚΑ

Θείο χινόπωρο Άττικό
γεμάτο φῶς και γλύκα
τις όμορφές σου σε άλλης γῆς
την άνοιξη δέν βρήκα
κι' ή θλίψη μου εῖται γίνεται
με σένα ή μυστικά μου
γλυκιά, καθώς δέν είναι άλλου
καμιά, καμιά χαρά μου...

MARIA ZEMPTA

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ - ΚΑΜΙΤΕΧΝΙΚΕΣ
ΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΑΠΟ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

μου. Ἔχουν μέσα τους μιὰ περίεργη καὶ συναρπαστικὴ δύναμη καὶ ἔμπνουν ἀπὸ τὴν θολὴς εἰδεινὰ περιοχὲς τῆς συνειδήσεως, ὅπου ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου συγχέεται μὲ τὸ ἀπειρο καὶ συνταυτίζεται μ' αὐτό.

Σ' ἓΝΑ ΛΟΓΟ ποὺ ἔγραψε ὁ πᾶπας στὴν ἰταλικὴ καθολικὴ νεολαία εἶπε μεταξὺ ἄλλων: «Θάρρη μέρα ποὺ θὰ χρειαστοῦν τὴν πίστη καὶ ἔμπιστους ἀνθρώπους καὶ τότε θὰ ἀποταθοῦν σὺ σὰς». Ἡ φράση αὐτὴ ἐξήγειρε ὅλον τὸν ἰταλικὸ τύπο. «Αὐτὸ εἶναι προσηλοχί, γράφει ἡ Ἐξορνάλε ντ' Ἰτάλια γιὰ ὅλους τοὺς Ἰταλοὺς, φασίσται καὶ μὴ, ποὺ δὲν ἀνήκουνε στὶς καθολικὲς ὀργανώσεις. Μπορεῖ νὰ σεβόμαστε τὸν πᾶπα, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ παραδεχθοῦμε τὰ λόγια του αὐτοῦ». Καὶ ἡ ἰταλικὴ ἐφημερίς προτείνει μεγαλύτερη ἐπίβλεψη ἐπὶ τῆς καθολικῆς νεολαίας.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ του Σατελντόν ενός γαλλικού χωριού, στο νομό Πυι ντε Ντόρ έβγαζε την έξοχη διαταγή: «Η χρήση των ραδιοφώνων θα έπιρρεπεται από της 1ης 'Απριλίου έως την 1ην 'Οκτωβρίου έκαστου έτους μέχρι της 10ης μ. μ. και από της 1ης 'Οκτωβρίου έως την 1ην 'Απριλίου μέχρι της 9ης μ. μ. μόνον. 'Ο δήμαρχος έχει το δικαίωμα να εκδίδη ειδική άδεια κατόπιν αίτησως των ενδιαφερομένων. Έννοείται ότι ή παρούσα διάταξις αφορά μόνον τα ραδιόφωνα εκείνα εις τα όποια χρησιμοποιούνται μεγάφωνα άτινα θα ήθύναντο να διαταράξουν την ήσυχαιαν των πολιτών». 'Ο λόγος της διαταγής αυτής είναι πως ο κόσμος δέν ήξερε τι να γίνη με τη μεγάλη διάδοση που ήγχαν ταυταία τα μεγάφωνα. Μετά τις έννάς το θράθυ κανείς δέν μπορεί να ήσυχάσθ. 'Όλα τα μεγάφωνα εις ένέργειαν. 'Η διεθνής διακοινο-βουλευτική έπιτροπή του Βερολίνου πρόκειται να άσχοληθθ με το ζήτημα. Φαίνεται όμως πως δέν πρέπει να περιμένουν πολλά και πως ή πρακτικότερη λύση είναι εκείνη που ήρρε δ δήμαρχος του Σατελντόν.

— ΣΤΗ ΦΡΑΓΚΦΟΥΡΤΗ ἔληξε ταυ-
ταία μιὰ δίκη, πὺν προεκάλεσε τὸ ζῶηρό ἐν-
διαφέρον ὁλόκληρης τῆς Γερμανίας. Ἡ ὑπό-
θεσις τῆς εἶναι πολὺ περίεργη.

Ὁ ἄγγελος συγγραφὸς Οὐδέλλης, δ' ἓν ἀπο-
κύρητον ἔργο του, εἶχε φαντασθεῖν πὺς οἱ
ἀνταίχιοι τοῦ Ἀρεῖως κάνουν ἐπιδρομὴν στὴν
ἡ καὶ πὺς μὲ ἓνα εἰδος ἀκτινῶν, πὺν κατέ-
ρουν, καταστρέφουν τὰ ἀγγλικά τυλεβόλα.
Μετὰ τὸν Οὐδέλλης δ' ἄλλος συγγραφὸς
Γλῶντ Φαρρέρ, στοὺς «Καταδικαζομένους» σὲ
ἀνάτο» φαντάζεται πὺς μὲ κατὶ τέτοιες
κινήσεις καταπνίγνουν μιὰ ἀπεργία.

τώση, με τον τρόπον αυτό, έντομα από μικρή
 όμως απόσταση.

Ἐν τῇ μεταξὺ ὁμιλίᾳ, ἔλας γερμανὸς ἐργάτης, ὁ Ἀλβέρτος Μπρούχαν εἶπε πῶς ἀνεκάλυψε τὴς περιλήψεις αὐτὲς ἀκτίνας. Τὸ κράτος ἀνδιεφέρθη (ἐνόμισται). Οἱ ἀξιωματικοὶ ἤσαν πῶς τὰ πειράματα ἴσαν πολὺ ἐνδιαφέροντα. Ὑπάρθῃ τότε μιὰ ἐπιτροπὴ τὴ ἐξέτασθ τὸ ζήτημα. Μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἴσαν ὁ κόμης Ποικιλερ, ὁ κ. Μπίομαρκ, ὁ στρατηγὸς φὸν Στάγγε. Πλέον τῶν ἐδωρομήντων χιλιάδων μάρκων εἶχαν δοθεὶ στὸν Μπρούχαν, ὅταν οἱ γερμανοὶ διερωτῶντο ἀν ὕπῃρχε πραγματικὰ αὐτὴ ἡ ἀκτίς. Μιὰ ἐξέτασις ἀπέδειξε ὅτι ἡ ἀκτίς αὐτὴ δὲν ὕπῃρχε. Ὁ Μπρούχαν δὲν ἴταν παρὰ ἕνας κοινοτάτος, ἀπατεῶν καὶ κατεδικασθῇ. Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ὁμοῦ ἑξαχροντάμερος μερικὰ πάθη τοῦ ἐθεωρεῖτο πῶς εἶχαν οὐθεῖα.

ΕΝΩ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ Υγειονομική Υπηρεσία πρόκειται να αναδιοργανωθεί, το ζήτημά μας βασιλείο των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων αναδιοργανωθεί σοβαρά. Στάς αρχές του έτους αυτού υπήρχαν στη Γιουγκοσλαβία 9 υγειονομικά ινστιτούτα με 80 παραρτήματα, 30 γραφεία κοινωνικής υγιεινής με 180 παραρτήματα, 95 οργανώσεις με ειδικότερα καθήκοντα, 22 σνατάρια και 121 υγειονομικοί σταθμοί.

Ὁ κυριώτερος σκοπὸς τῶν υγειονομικῶν ἰνστιτούτων καὶ τῶν γραφείων κοινωνικῆς ὑγιεινῆς εἶναι ἡ καταπολέμησις τῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων καὶ τῶν ἐλυσθῶν πυρετῶν. Ἐνεργεῖν τὸν ἐμβολιασμόν τῶν κατοικῶν, τὴν ἀπολύμανσιν τῶν κατοικιῶν, τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀσθενῶν.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐντοῦν αὐτῆς ἐργασίας ὑπὸ ῥοζαν θυμάσθαι. Ἡ ὕγινη μορφὴ τῶν κατόικων ἀναψύσθῃ, ἡ ἱατρικὴ συνδρομὴ ζητεῖται συχνότερα, ὁ λαὸς συμμετέχει ἐντονώτερον εἰς τὴν καταπολέμεισιν τῶν νόσων.

Οἱ ἐλώδεις πυρετοὶ ἡλαττώθησαν πολὺ κατὰ τὴν συχνότητα. Στῇ Δαλματία, ὅπου τὸ 1922, τὰ 27 οἱ τῶν κατοίκων ἔπασχον ἀπὸ ἐλώδεις πυρετοὺς, πᾶσχουν τῶρα τὰ 12 οἱ σχεδόν.

Ἡ θνήσκεισις ἐκ τῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων ἡλαττώθη σημαντικῶς, μερικὰ μάλιστα ὅπως ἡ εὐλογιά καὶ ὁ ἐξανθηματικὸς τύφος ἀπομακρυνθέντες ἀπὸ τὴν Γιουγκοσλαβίαν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ γενικὴ θνησιμότης ἡλαττώθη
ἀπὸ τὰ 250|00 πρὸς ἦτο προπολεμικῶς εἰς
τὰ 200|00.

Ἡ ὁυσιεὴν κατάστασις τῆς ἑλλάδος εἶναι
βέβαια ἀξιοθρήνητη, πολὺ ἀπέχει ὥμως ἀπὸ
τοῦ νὰ εἶναι ὅμοια μὲ τὴν κατάστασιν στὴν
ὁποία ἄφησε ὁ πόλεμος τὴν Γιουγκοσλαβίαν.
Καὶ ὅπως ἔχει ἡ ἔντονη προσπάθεια πρὸς
ἐκκατάστασιν τῶν ἑλληνικῶν ὁρων τῆς χώρας

Ξέρει καλά πὼς μὲ ἂν τὰ χεῖλη στήν
 [πληγῇ μου
 μὲ ροδοκλόνια, παίζοντας, ἀνοίγει,
 μιὰ περηφάνεια πάντοτε θὰ πνίγει
 καὶ τὴ βλαστήμια ἀκόμα στὴ σιγὴ μου.

“Επειτα μάς δίνει μιὰ εικόνα αρκετά υπο-
βλητική στη «Μαριάννα», τὴν ἀνεργοπαρένη
κόρη «ποὺ ἔχει μιὰ θλιβὴ ἀνά τῆς ἔχουν
τά πάντα λείψει», τραγουδεῖ τὴν ἀκοίμητη
οὐκ τοῦ ποιητῆ Ραφτοπούλου ποὺ πλανιέται
ἐρημικὴ μέσα στὰ δέντρα, μάς μιλάει γιὰ τὸ
υπερχεῖνο Ζάππειο μὲ τὰ εἰδύλλια καὶ τοὺς
εὐρωπῆς του :

Ἐδῶ ἕνας νέος σκευθροπὸς ἐτοίμαζε
κάποια χαρὰ στὴν παιδιασμένη ζωὴ του.
Φιλοῦσε ἐνὸς μικροῦ χροιοῦ τὰ δάχτυλα,
μεθοῦσεν ἡ συλλογὴ του.

Ἐκεῖ, πᾶν ὃ αὐτὸ τ' ἀρχαῖο μᾶρμαρον
εἶχε παθόντι ἢ πόρῃ
νέ' ἔρας ἄντρον, ξανθὸς σὰν ἡλίος, τὸ εἶ-
[δωλο
της ἀγάπης ἐδώκει.

Ἐπίσης ἔνα ἀπ' τὰ ἀριστεύοντα ποιήματα
τῆς συλλογῆς εἶναι καὶ τὸ πρῶτο ἰδιῶς ἀπ'
τὰ «Σοννέτα τοῦ κυνηγοῦ», μὴ σειρὰ γραμ-
μένη μὲ πραγματικὴν συγκίνηση καὶ τέχνη.
Ὡς θεῖγμα τῆς ἀξίας του παραθέτουμε τὸ
πρῶτο τετράστιχο.

“Εἶτα μέγαλον θαλασσὸν δάσος καὶ ἐμὲ ἢ ψυχὴν
[μεν.]

Ἀγὼς ὁ δούλος ὡς ἐκεῖ, καθὼς ἔχεις σι-
 [μώσσει.
 Μοῦχα μὴν ἀγοποροεῖς μὴν τύχει καὶ
 [νυχτώσει
 καὶ δὲ σὲ ἰδοῦν τὰ μάτια μου καὶ μείνω
 [συναγῇ μου.

Ἡ πονεμένη διαθεσὴ τῆς ὁμῶς, ποῦ στ' ἄλλα κρύβεται κάτω ἀπὸ μιὰ ὑπερβολικὴ τρυφερότητα, γίνεσαι ὁλότελα ἔντονη στὴ «Σοφιστρία» τὸ πρῶτο.

ἀρρώστῳ, ὅπου ἡ μέρα περνάει σὰ μιά καὶ ἡμερὴν δοκιμασία κ' ὅπου, καθὼς λέει, ὁ ἥπιος ἔρχεται σὰ λιγοθυμῶν. Περιμένουμε νὰ βρῶνται τὰ φῶτα τῶν θαλάμων καὶ νὰ φτάσῃ ἡ ἐμφαντικὴ νύχτα, πού τόσο ἀργοπορεῖ. Τότε θὰ τοὺς διπλώσῃ τὸ σκοτάδι καὶ καθὼς ὁ μαθητὴς μπερδεύοντ' ἐν τῇ σκιά, θὰ πιστέψουν πῶς ἀνέχονταν ἀκόμα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. Ἀρκετὰ συγχνημένοι ἐπίσης, ἂν καὶ ὄχι τόσο καλὰ ἐκτελειώμενο, εἶναι καὶ τὸ τελευτατο ποίημα τῆς συλλογῆς, τὸ «Λέντι», ὅπου ἡ ποιήτρια προσκαλεσμένη σὲ διασκεδάση ἀπ' τοὺς φίλους της «θὰ φέρσῃ τὸ κόκκινον της φόρεμα καὶ τὴν ἴδια ὁμορφίαν της σὰ φωνήσῃ».

Οἱ μελλοθάνατοι σύντροφοι στὸ γλέντι του.
 κι' ἂν πίνουμε πρᾶσι δὲ θά μεθοῦνε.
 Μιὰ κατάρρα θά στέκεται στὸ πλάι τους,
 μὰ θάμνη ὅσοι καὶ δὲ θά ἱπομισθοῦνε.

Ἐπειτα ἔρα τραγοῦδι δὰ ζητήσουρε
μήπως σὲ μιὰ γλωσση χαρὰν ἐλπίουν,
μὰ τόσο ἀληθινὸ θῶν' τὸ τραγοῦδι μου
πὺν σαστισμένοι δὰ σιωπήσουρ.

Γιὰ τίς τεχνικές ἀδυναμίες αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, πού ὑπάρχουν ἐδῶ καί ἔστε αφηνίμας, σάν ἀπό ἀπροσέγγια τὸ περιστάζον, δὲ θὰ μιλήσουμε, καθώς καί γιὰ τὴν ἐλαφρή, τὴν ἀδιόρατη ἐπίδραση πού ἔχει ἀπὸ τὴν ποίησιν τοῦ πολυφύλιτου νεκροῦ πού θρηγγίσαμε. Οὐ παρατηρήσεις αὐτές, ἔργο τῆς αὐστηρῆς ἀκατανόητης κριτικῆς, δὲ θάχαν τὴν θέσιν του ἐδῶ ὅπου μιλάει ἡ καρδιὰ πού πιστεύει.

Г. К.

Γ. Γ. Στὸ προηγούμενο φύλλο γράφηκε πῶς ὁ Σέλλσεϋ ἦταν φίλος τοῦ Μπρούκ, καὶ ὅτι μάλιστα ἀφιέρωσε καὶ μιὰ ἀπὸ τίς θαυμασιώτε

ρες ώδές του. Η χρονολογική αυτή ανακρίβεια
 όφειλεται: σε μία τυπογραφική αβλεψία που
 έκαμε ώστε να παραλειφθῇ μία μεγάλη πε-
 ρίοδος του καίμένου και να παραμείνουν όλι-
 γες μόνον λέξεις, που συνδυασμένες έδωσαν
 την παρα πάνω φράση.

ΞΕΝΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΣΤΟ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς θεατρικῆς τέχνης ἡ Σόφια ἀποτίθῃ ἕνα ἀκόμη θέατρο. Γιὰ τὸν πληθυσμὸ τῆς Σόφειας ἀπὸ 230 χιλ. κατοίκους ἕνα δραματικὸν θέατρο, μιά ὥπερα, μιὰ ὀπερέττα κτ' ἕνα νέο θέατρο δὲν εἶναι πολλὰ.

Ποιά εἶναι ἡ αἰτία, ποὺ κατὰ τὰ τελευταία χρόνια τὸ κοινὸ δεῖχναι μικρὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν σκηνηκὴ τέχνη; Μποροῦμε νὰ πούμε ὅτι ἡ αἰτία βρίσκεται τόσο στὴν οἰκονομικὴ κρίση ὅσο καὶ στὴν εὐκολὴ ἐμφάνιση τῶν κινηματογράφων, οἱ ὁποῖοι μὲ μικρότερον εἰσιτήριον ἱκανοποιοῦν τὸ μεγάλο κοινόν.

Ἰπάρχουν, ἐν τούτοις, βελύτερα αἷτια, πάλιν
τὸ θέατρο δὲν συγκίνηει ἔτι μακρὰ τίς ψυ-
χὴς, ὅπως ἄλλοι. Τὸ μεγαλόπρεπον κτίριον
τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου, ποῦ ἐστέγατο τὸ δράμα
καὶ τὴν ὅπερα πολὺ συχνὰ μένει ἔρημον. Μιὰ
αἰθούσα, συγκριτικῶς μικρὰ, μὲ 1300 θέσεις,
ποῦ μὴ παρέχει θεατρικὰ καὶ μελοδραματικὰ
θέματα, συχνὰ παρουσιάζει ἀλλεπάριον. Καὶ
ὑπάρχουν μέτριοι κινηματογράφοι, οἱ ὅποιοι
δυναστεύουν μεγάλυτερος αἰθούσας. Χωρὶς συ-
γγίτησιν, ὅσο μιὰ αἰθούσα εἶναι πρὸς μεγάλην,
τόσο πρὸς πολὺ εἶναι δυνατόν νὰ γίνωνται χα-
μῆλότερες τιμὲς καὶ νὰ προσελκύεται περισ-
σότερος κόσμος.

Ἄνεξαρτήτως τῶν δεικνόντων αὐτὸν λόγων, ὑπάρχει καὶ ἄλλη σοβαρὴ αἰτία, τὸ ρεπερτόριον, ποὺ ἀπὸ μερικὰ χρόνια παρουσιάζεται τὸ ἄρρωστο θεατρικὸ ζήτημα, καὶ παραξένεργον μεταξὺ τῆς κριτικῆς καὶ τοῦ θεάτρου, μεταξὺ τοῦ καλλιτέχνη καὶ τοῦ κοινοῦ. Ἡ ἀευθύνιστος τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου δὲν ξέρει τί θέλει τὸ κοινόν, ἡ κριτικὴ δὲν εἶναι οὐ θέση γὰρ μαζὶ ὑποδείξῃ κατὰλληλα γιὰ τὴ ζωὴ μαζὶ ἔργα, οὐ καλλιτέχνες παραπονούνται γιὰ τὰ κακὰ ἔργα καὶ τὸ κοινὸ γιὰ ὅλα.

Τὸ Ἑθνικὸ Θάνατον, μὴ επιχορηγηθὲν ἀπὸ τὸ κράτος ἔγινε ἡ δοκιμαστικὴ σκηνὴ τῶν βουλευτικῶν καὶ τῶν ἐθνικῶν ἔργων. Ἀπ' οὗτο καὶ πάντες στὰ ἑκκτὸ πικρὸν καὶ τ' ἄλλαν μαζεύονταί ἀδρόα στὸ θεατρικὸν ἄρχειο τοῦ ρεπερτόριου γιὰ τὸ θέατρον εἶναι τὸ κυριώτερον σκαλοπάτι γιὰ νὰ στηριχθῇ. Ἐνα νεώτερον ἔνα κλασσικόν, ἓνα συμβολικὸν ἔργο ἀπαιτοῦνται ἀπὸ τὸν ἀνταγωνιστὴν τοῦ ἐπιτελῆος καὶ πλοῦτος

το καλλιτεχνικό τους έργο, αλλά και να περάσει από όλα τα τεχνικά μέσα. Γι' αυτό στην Ελλάδα από όλα τα τεχνικά μέσα, η Ελληνική, όπου υπάρχουν μεγαλύτερες πόλεις της Βόρειας Αφρικής, όπου υπάρχουν πολλά θέατρα, δημιουργήθηκαν τέτοιες με έξωχρηστο χαρακτήρα, ανάλογα με την σχολή, το είδος ή το παίξιμο. Πράγματι, οι άλλοι κύριοι καθαρισμοί των κομωδιών δραμάτων και τραγωδιών δεν μπορούσε να χωρίσει τους τρεις αυτούς χαρακτήρες της σκηνηκής τέχνης, γιατί η ανάπτυξη του σύγχρονου δράματος δημιουργήσαν έργα με διαφορετικά στοιχεία αρχιτεκτονικής. Ο καθολικός ή ένα θέατρο κλασσικής τεχνικής όπως σε μεγάλο βαθμό έμεινε το "Εθνικό Θέατρο, άρχισε να απαιτεί νέες αρχιτεκτονικές φόρμες. "Η σκηνη ή το διάκοσμος στο χέρι του διακοσμού γυρεύουν νέους δρόμους με τους οποίους ν' αρμονίζονται και οι ιδέες

αὐτοῦ τοῦ ἔργου.

Τὸ σύγχρονο ἔργο ἑνὸς Μολνάρ, Πιραντέλλο, Σόου, Μπρέχτ, Τρ. Μπερνάρ, Γιόλερ καὶ ἄλλων ἀπαιτεῖ νέο διάκοσμο, νέους καλλιτέχνες.

Με τέτοιο πρόβλημα για νέο ρεπερτόριο, νέες αρχιτεκτονικές γραμμές, καθαρά ρεαλιστικό παίξιμο έρχεται το νέο θέατρο «Π.Κ. Στάτισεφ». Και μαζί μ' αυτό το πρόβλημα, το νέο θέατρο, στά χέρια της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, έχει να παίξει κι' έναν άλλο ρόλο. Έδω, όπου η ύλική βοήθεια θά εξαρτάται από τις εισπράξεις, δέν θά υπάρχει ασούρα καλλιτεχνική χωρίς ταλέντο, οίς οποίτοι να θεωρούνται ως υπάλληλοι υποστηριζόμενοι από την έπισηρή διαφόρων ισχυρών. Ί Περισευμο έπίσης δέν θά υπάρχει.

Με την σύσταση του θεάτρου αυτού δημι-
ουργείται και κάποια «αντιπαραβολή» μεταξὺ
τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ τῆς κρατι-
κῆς «καλῆς θέλησης» περὶ υποστηρίξεως τῆς
τέχνης, ἡ ὁποία στὰ χέρια διαφορῶν «τυ-
χαίων» ἔφερε τὸ Ἑθνικὸ Θέατρο στὴν πτώ-
χευσιν.

Τὸ νέο θέατρο «Π. Κ. Στότσεφ» ἐγίνε-
θε μόνο ἀπὸ νέους καὶ παλαιούς, ἄλλους ἀπὸ
τὰ ἐπαρχιακά θέατρα καὶ ἄλλους ἀπὸ τὰ
Ἑθνικά θέατρα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ δοκιμα-
σμένα στελέχη τῆς Συνεργατικῆς, ποὺ διε-
κρίθησαν κυρίως τὴν κομῶδα τὸ ὄνομα τοῦ
Ρούσσοφ καὶ τοῦ Συμεώνοφ ἀπὸ τῆς Συνε-
ργατικῆς, τοῦ Π. Κ. Στότσεφ καὶ Στ. Μπατο-
βάροφ ἀπὸ τὸ Ἑθνικὸ εἶναι ἀρκετὴ ἐγγύηση
γιὰ τὸ κομικὸ μέρος τοῦ νέου θεάτρου. Καλ-
λίστηντες εἶναι καὶ ἀπὸ τὰ ἐπαρχιακά κέν-
τρα ἡ Ἰδιόνοβα, ἡ Πέντοσεβα καὶ μαζὶ με-
αὐτὲς καὶ ἄλλες τόσες νέες δυνάμεις, ποὺ
ἔχουν τὴν ικανότητα ν' ἀναπτύξουν τὸ τα-
λέντο τους στὴ νέα, ἐλευθερὴ σκηνή.

Δεν το νέο θέατρο θα δικαιώσει τις ελπίδες μας θά τὸ δείξῃ τὸ μέλλον. Εἴμαστε εὐχαριστημένοι, πού γενικά τὸ θέατρο θά δείξῃ τὸν παλμό του τῆς ζωῆς, ὅστερα ἀπὸ τὴ στιγμή κράτησε.

Τὸ νέο θέατρο ἄνοιξε τὴν Κυριακὴν 1
Σεπτεμβρίου μετ' ἐπιμερῆς τὴν «Ὁπερα με-
λετή» τοῦ Μπέρτ Μπρέξερ, εἰκόνας 8 κα-
μουσικῆ τοῦ Κούρτ Βάιλ. Ὁ ἀκολουθησά-
μενος γυῖος τοῦ Λονδίνου τοῦ Σαίξπηρ μ.
12 εἰκόνας καὶ μουσικῆ τοῦ Μόσαρτ, «Μπαί-
μπι» ἀγγλικῆς κωμωδίας πὲ 4 μέρη κα' ἄλλα
(Ἀπὸ τὸ Βουλγαρικὸ περιοδικὸ «Νίβα»

A. АРГЫЗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Φίλε Κύριε Μπαστιᾶ.

Στ' ὄνομα τῆς παλαιᾶς συνεργασίας μου
στὰ «Ἑλληνικά Γράμματα» ὁ ἐφορτῶν μου
δεχτὴς γὰρ φιλοξενήσῃς τὴν παρακάτω γνώμη
μου σχετικῶς μετὰ τὸν τελευταῖον καυγῆ
Μελά - Πολίτη. θὰ μὲ ὑποχρεώσῃς ἂν ἀφή-
σῃς ἀντιπαραθεῖν τὰ γραφόμενά μου ὅπως
ἔχουν καί — ἀν ταχὺν σε κατὰ δὲ συμφωνίαν
μαζί μου — ὁ ἄνθρωπος λιγότερο γὰρ τὴν κοινὴν
τοσομπολήσῃς ὅπως θέλεις.

Ὁ κ. Φ. Πολίτης τὸν φοβάται τὸν κ. Σπ. ράκη Μελά. Καὶ ἔξαιρε γι' αὐτὸν; Γι' αὐτὸν δὲ Πολίτης δὲν πῆρε ποτὲ μέρος εἰς πετροπο-
λισμο, ἐνῷ δὲ κ. Μελάς, κ' ἂν ἔβαλε μετὰ
ἐξωτὸ ποινάμιον, (καθὼς δ' ἴδιος χρονογρ-
φικὰ μᾶς πληροφορήσας), ἐξακολουθεῖ
ζώνεται μετὰ τὴ σφαιριόνα, καθὼς τὰ καμ-
ματὰ του φανερώσων. Ἀπὸ τὸ φόβο

λοιπόν δ κ. Πολίτης να μὴν ἀνακατωθῇ μετὰ τὴν πύραυρα, ἐφυλάχτηκε πῶς καὶ τί νὰ μὴν περάσῃ τὸν κ. Σπυράκη Μελά. Κι' ὅσο τοῦτος γυρορχοῦσε φερί-φερί γιὰ «*λιγὰν στραπάτσο*» ἀφ' ὅπου «μετὰ χρόνων ὀργάνων» ἔξαπαρουσιάστηκε στὴν *πιάτσα*, τόσο ἐκεῖνος σταυροκοπιόταν καὶ δόστω ἐπαίνονος καὶ χαϊ-δολογήματα, δίνοντας ἔτσι τόπο στὴν ὀργή.

Τίποτα ὅμως! Τὸν καυχᾶ δὲ μπορούσε νὰ τὸν γλυτώσῃ. Αὐτὸ τῆξεσαν ὅλοι, ἰδίως ἀφ' ὅπου οἱ δυὸ τοὺς ἀνταμώθηκαν στὸ περίφημο «*Ελευθερον Βήμα*» ὅπου τὸ *πεδίον* εἶναι λεύτερο γιὰ κάθε *ἀπρόσποτον*. («*Ὅπως καὶ στὴν «Ελευθερά Σκηνή»*, στὸ «*Φιλελευθερον Κόμμα*», καὶ σὲ κάθε τί πού ἔχει θεὸ του τὴν ἐλευθερία στὸν τόπο μας»). Θάφταναν νὰ εἰπῶ στὸν κ. Πολίτη καλὰ νὰ τὰ παθαίνῃ, ἀν δὲ μ' ἐπινεῖ ἡ ἀγανάκτηση γιὰ ὅλες αὐτὲς τίς μανουβρὲς καὶ τοὺς συνδυασμούς, γιὰ ὅλη αὐτὴ τὴν *πολιτική* μὲ μιὰ λέξη, πού τόσο ἐπιδέξια ἐξασκεῖται ἀπὸ τοὺς ἐπιτηδεύουσ ἀντιπάλους του εἰς θάρος τοῦ κοινοῦ ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, πού φέρνονται ἄλλοτε σὰν παραμάνες, ἄλλοτε σὰν ἀπαρηκτοί, ἄλλοτε σὰν κομπογιαννίτες κι' ἄλλοτε σὰν ἀντιδραστές, στὸ δυστυχισμένο αὐτὸ μωρό.

«Πιστεύοντας ἀκλόνητα στὸ μεγάλο ἐκπολιτιστικὸ χαρακτῆρα τῆς δραματικῆς καὶ τῆς θεατρικῆς τέχνης, θλιβόμεθα κατὰ κράτος διὰ τὴν σημερινὴν τῆς κατάστασιν...» «*Ἐτσι μεγάλοςτομα ἄρχισε ἡ τελευταία θεατρικὴ δράση τοῦ κ. Μελά. Στὴν ταρτούφικη αὐτῇ προκήρυξί του μιλά ἀκόμη γιὰ ἀνώτερη ἡθικὴ ἐπιταγή, γιὰ αἰώνια ὁμορφιά, γιὰ αἰσθητικὴ ἀλήθεια καὶ γιὰ πίστη μετὰ τὴν ὁποῖαν κατεβαίνει στὸν ἀγῶνα!*» Εἶναι νὰ σὲ πιάνη δέος!

Πρῶτο δείγμα παρουσιάστηκε τὸ «*Ντιμπούκ*». Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι μιὰ ἀπελπισμένη κραυγὴ πόνου γιὰ τὴν ἀγάπη πού τὴ σκοτῶνουν. Θὰ μπορούσε τὰ παραλληλίστῃ μετὰ «*Τρίστανος καὶ Ἰζόλδη*», «*Ρωμέος καὶ Γιούλια*» καὶ λοιποὺς δυσέρωτες πού μᾶς ἔχει δώσει ἡ Τέχνη. Ὅμως ὁ συγγραφέας τοῦ «*Ντιμπούκ*», ἀπειρος στὴ θεατρικὴ τέχνη καὶ ἐπηρεαζόμενος ἀπὸ Μάτερλιγκ καὶ τέτοιους, ἐξήγησε νὰ δώσῃ τὸ πάθος στὴν πιὸ ἐξανθρωμένη του ὑπόστασι καὶ ἐλπίζοντάς τὸ νὰ τοῦ φεύγῃ. ὅπως εἶναι φυσικὸ, ἀπ' τὰ χέρια, προσπάθησε νὰ τὸ πιάσῃ μετὰ διάφορα τεχνικὰ μέσα, μετὰ μαγεῖες, ὁρησολογίες, ξόρκια κ. λ. π. Κι' αὐτὰ εἶναι θεατρικά, ἐφόσον ὑπάρχουνε στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ποτὲ ὅμως δὲ μπορούν αὐτὰ ν' ἀποτελέσουν τὴν οὐσίαν, τὴ βασικὴ ἰδέαν, παρ' εἶναι λεπτομέρειες πού συντελοῦν στὸ νὰ δημιουργηθῇ μιὰ ἀτμόσφαιρα, (ὅπως π. χ. τίς μάγισσες στὸ Μάκβεθ).

Τὶς λεπτομέρειες αὐτές, πού εἰδικὰ γιὰ τὸ «*Ντιμπούκ*» ἀποτελοῦν τὴν ἀδυναμία του, ὁ σκηνοθέτης τίς ἐτόνισε ἰδιαίτερα καὶ στὴν ἀπὸ σκηνῆς διδασκαλία τοῦ ἔργου καὶ στὸ προγραμματικὸ του σόλο. Ἐτόνισε τὸ *δικαστήριον τῶν ψυχῶν* μετὰ κάτι μάλιστα ταχυδαχτυλογραφικὰ καμώματα καὶ μαγικὸς κύκλους καὶ ἀνεμοβούρμα καὶ κινηματογραφικὲς συμβολές, ὅλα πράγματα πού ἐπιπλάτουν τὰ μωρὰ, καὶ πού ἐδῶ κατάφεραν νὰ χαλάσουν στὸ τέλος τ' ὠραιότατο ἄλλωστε παλῆμο τόσο τῆς Κας Μαρίκας Κοτοπούλης ὅσον καὶ τοῦ κ. Ροζάν καὶ νὰ προκαλέσουν φαῖδρότητα. Πίστεψε δ κ. Μελάς ὅτι σ' αὐτὰ καὶ σ' αὐτὰ ἦταν ἡ οὐσία, τὸ φαγνὸ τοῦ ἔργου; Τότε δὲ νοιάζει, μ' ὅλη του τὴν ἐξυπνάδα. Δὲν πίστεψε. Τότε γιατί κακομεταχειρίζεται ἔτσι τὸ κοινὸν; Γιατί τὸ ἐμπαίζει; Τί τὴν ἐκνεμὴν ἀλήθεια καὶ τίς λοιπὰς ἀρετὲς;

Ἐντούτοις ἡ κριτικὴ μ' ἐπικεφαλῆς τὸν κ. Πολίτη (ἐχτὸς ὀλίγων) κατὰ κρινε τὸ ἔργο καὶ παίρνει τὸ σκηνοδιδακτικό. Δὲν ἀρνόυμαι πῶς δ κ. Μελάς κατάφερε νὰ παρουσιάσῃ *σύνολο*. Μπράβο του γι' αὐτὸ. Μά, περὶ αὐτοῦ ἐπρόκειτο; Περί αὐτοῦ θροντοφώνησαν οἱ προκηρύξεις, οἱ τίτλοι, οἱ *ἡθικὲς ἐπιταγές*; Κ' ἐπιτέλους, ὁ ἐξυπνότατος καὶ μαγκιστάτος κ. Μελάς, πιάστηκε (σὰν τὸ ἔξυπνο τὸ πουλί) κι' ἀπ' τὰ δυὸ τὰ πόδια. Στὸ ξάναμα τοῦ καυχᾶ δὲ ντράπηκε νὰ ὁμολογήσῃ — τί λέω νὰ ὁμολογήσῃ; — νὰ ντεκαλῆσῃ, ἀπ' ἀφορμὴ τῆς «*Ἐπανόδου*» τὴν περιφρόνησιν τοῦ γιὰ τὸ κοινὸ, κι' ἀπὸ ἀναμοφωτῆς νὰ γίνῃ ἐπιχειρηματίας, πού τὴν περίφημη διαπαλαιώγησιν τοῦ κοινοῦ τὴ γράφει στὰ παλιά του τὰ παπούτσια καὶ νοιάζεται μόνο γιὰ τὰ λεφτὰ του.

Στὴν ἐποχὴ μας τὴν κατεργαρίκη δ τρόπος αὐτὸς εἶναι ὁ καλύτερος γιὰ ν' *ἀνέχε-ται* κανεὶς. Εὐχομαι τὰ «*βέλτιστα*» καὶ στὸν κ. Σπύρο Μελά καὶ σ' ὅλους ἐκεῖνους πού γιὰ ν' ἀνέθουν στὸ ψηλὸ δέντρο τῆς ἐπιτυχίας καὶ νὰ γευτοῦν τὸ γλυκὸ τὸν φρούτο, κατεβαίνουν τόσο χαμηλὰ ὥστε νὰ σέρνονται σὰν φειδάνια κολοβά.

B. ΡΩΤΑΣ

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

— Ἀπέθανεν εἰς τὸ Μόναχον ἡ σύζυγος τοῦ Νικολάου Γούζη.

— Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς εἶχεν ἀποσυρθεῖ εἰς τὸ Μόναχον ὅπου διέμενε μετὰ χρι τέλους τῆς ζωῆς τῆς.

— Μεταξὺ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ καθηγητοῦ κ. Καρολίδου ἤρχισε συζήτησις ἱστορικὴ περὶ τοῦ ἀν ἐπὶ Ἰουστινιανῶν ἐγένετο ἐπιδρομὴ Ἀράβων εἰς τὴν Πελοπόννησον.

— Ὁ Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος ἔγραψεν ὅτι ἐγένετο ἐπιδρομὴ, ἀλλὰ ὁ καθηγητὴς κ. Καρολίδης εἰς πρωϊνὴν ἐφημερίδα παρέθεσε δοκομμένα καὶ χρονολογίας πού ἀπέδειξαν τὸ ἀντίθετον.

— Ὁ συνεργάτης μας κ. Πᾶνος Ταγκόπουλος ἐτοιμάζει περιοδικόν.

— Κατ' ἄλλους θὰ ἐκανεκδῶσιν τὸν «*Πυρόν*» πού ἐξέδιδε πρό δωδεκαετίας μετὰ τὸν κ. Βελμύραν, κατ' ἄλλους ὅμως θὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐπανεκδόσιν τοῦ «*Νοῦμα*».

— Εἰς τὴν «*Πρωΐαν*» τῆς 25ης παρελθόντος ἐδημοσιεύθη μία ἐνδιαφέρουσα συνομιλία τοῦ Γάλλου μυθιστοριογράφου κ. Ζάκ ντε Λακρετέλ μετὰ τὸν κ. Κ. Μπασιζάν.

— Ὁ κ. Λακρετέλ ἀφ' οὗ ἐξέθεσε τὰς ἀποφαις του γιὰ τὸ μυθιστόρημα καὶ τὰς ἐντυπώ- του ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα κατεκεραυνώσε τὰ βιβλία πού ἔγραψαν γιὰ τὴν Ἑλλάδα ὁ Μπαρ- ρές, ὁ Μπρεμόν καὶ τελεταίως ὁ Ντυαμέλ.

— Ἡ Ἐλευθερά Σκηνὴ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἐπανελάβε τὸ «*Σιμόν*» τοῦ Λέ- νορμάν.

— Μετὰ τὸ φθινόπωρον ἤρχισε καὶ ἡ κίνησις τῶν Ὁρδίων.

— Ἐπίσης οἱ κινηματογράφοι ἐτοιμάζουν τὸ ρεπερτόριό τους.

— Λέγεται ὅτι ἡ Οὐφά θα παρουσιάσῃ ἐφέ- τος ταινίας ἐκτάκτως καλὰς.

— Οἱ διάφοροι ὀδοιπορικοὶ σύλλογοι σημειώ- νουν ἐπίσης ζωηρὰν κίνησιν.

— Ἐπίσης αἱ αἰθουσαι Στρατηγοπούλου, Ἐνὸςσεως Συντακτῶν, Παργασοῦ καὶ Ζαπ- ρείου ἔχουν προνοικιασθεῖ σχεδὸν ἀπὸ διαφό- ρους ζωγράφους δι' ἐκθέσεις.

— Τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα —μεταξὺ τῶν ἄλλων κομματικῶν— ἐπαύθη ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν μπάντα τοῦ Ν. Φαλήρου μετ' ἀρ- κετὴν ἐπιτυχίαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν κ. κ. Ν. Στῆθερος (λοχαγὸς) καὶ Εὐαγγελίδου (ὀπολοχαγὸς) ἓνα ἡρωϊκὸν μάρος τοῦ μουσικοῦ κ. Ν. Βεργωτῆ.

— Τὸ ἔργο παρουσιάζει χαρακτῆρα σοβα- ροῦ συμφωνικοῦ κομματιοῦ καὶ ἤρπας πολὺ εἰς ὅσους εἰδικούς τὸ ἤκουσαν.

— Ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ ἀναγγέλλεται ἐπίσης ἡ ἐκδοσις μηνιαίου φιλολογικοῦ καὶ καλλιτε- χνικοῦ περιοδικοῦ μετὰ τὸν τίτλον «*Ὁ δια- νοούμενος*».

— Διευθύνται τοῦ νέου περιοδικοῦ θὰ εἶναι οἱ κ. κ. Γρ. Θεοχάρης καὶ Νικ. Βλάχος.

— Ὁ Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης ἔχειροτο- νήθη μοναχὸς ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Χαλκι- δος Γρηγόριον.

— Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀπησχόλησε καὶ τὸν ἡμερήσιον καὶ τὸν περιοδικόν τύπον.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀλέκον Σανελλαρόπουλον, (Σέρβια). Ἡ «*Στερνὴ* μου γυνὴ» πολὺ προχειρογραμμένο. Ἀνώριμο στὴ γενικὴν τοῦ σὺλλήψιν καὶ ἀδύ- νατο στὴ διαγραφὴ τοῦ προσώπου. — Κ. Γκράτσιον, (Δρέμα). Ἀπὸ τὴν ἀφήγησιν ἐνός ἀπλοῦ καὶ τυχαίου περιστατικοῦ ὡς τὴν τέχνη ὑπάρχει πολὺ μεγάλη ἀπόστασις. Τὴ ἐνδιαφέρει τὸν ἀναγνώστην σὰς ἂν μιὰ γυ- ναίκα διότι τὴν ἀπάτησε ὁ ἀντρας τῆς ση- κώθηκε κι' ἤρθε στὸ δωμάτιόν σας καὶ σὰς παρεδόθη. Τί θέλετε νὰ πῇτε μ' ὅλ' αὐτὰ. Ἡ γυναίκα αὐτὴ ἔχει μονάχα δὲν ἐξηγεῖται στὸ διήγημά σας ἀλλὰ οἱ πράξεις τῆς εἶναι ἀναιδέες πού περισσότερον δίνουν τὴν ἐντύ- πωσιν πῶς κανένα περιστατικὸν στὴ ζωὴ δὲν θάγινε ἔτσι ἀλλὰ ὅτι τὸ περιστατικὸν ἔχει δημιουργηθῇ στὴ φαντασίᾳ τοῦ γράφοντος κατὰ πρόεγκασιν ἀνεκπληρώτων νεανικῶν πό- θων. Ἡ ζωὴ εἶναι ἀπλὴ ἀφορμὴ. Στὴ ζωὴ ἴσως ἐπιτρέπονται αἰσθησεῖς, στὴ τέχνη ὅμως ποτέ. — Εὐστ. Πολυζώην (Ναύπλιον). Πῶς σὰς ἤρθε ἡ ἰδέα νὰ γράψετε στίχους; Δημοσιεύσατε ἐδῶ ἓνα τραγούδι σας καὶ ρω- τήσατε κανέναν φίλον σας γιατί δὲν ἐγκρίνομε τὰ προϊόντα τῆς Μούσης σας.

Ἡ μελόνημφοι

Κρητὸ καμάρι λυγροὶ
Που φορεῖ τοῦ γάμου τὸ γιορτάνι
Ποῦ κάπνισα Νύχτα μαγικὴν
Νεράιδες τὸ ἥχαναι ὕφαν
Κυόλαις τοῦ χοριοῦ ἡ ὁμορφοναῖς
Με Περίσια χάρει τὴ Στολῶν
καὶ σαὶ Κάπνισαι ὅσαι γαληναῖς
Κρητὴ καμὴ τὸ λογιόμ' αὐτοὺς πλυμ- [εῖν]
[εἰς]
Με ρόδα τῆς τριανταφυλλίης τῆς Πλέκουνης [στεφάνου]
κοιῶλοι γιαντιχάρτης τῆς μελάνης
καυτὴ δ' ἄλλα στὸ Νιὸ εἰς Πάλινδρο
δυὸ δάκρυα χαρὰς, Ἀπὸ τὰ μάτια τῆς [Κυλάνας].

Ναύπακτος Σεπτέμβριος (1929)
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΠΟΛΥΖΩΗΣ

ΑΠΕΘΑΝΕΝ Ο ΠΙΑΝΝΗΣ ΨΥΧΑΡΗΣ

Τὴν περασμένη Δευτέρα ἀπέθανε ὁ Γιάννης Ψυχάρης. Γιὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ ἔργο του θὰ γράψωμε στὸ ἐπόμενο φύλλο μας.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ, ΦΕΙΔΙΟΥ 3

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 2.700.000

Μέτοχοι: Καλλιτέχνηαι Φιλότεχνοι

ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος

ΤΜΗΜΑ ΩΔΕΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΟΔΟΣ ΦΕΙΔΙΟΥ 3
Διδάσκονται ἅπαντα τὰ ὄργανα καὶ μαθή- ματα Μονωδία, Δραματικὴ, Ἀπαγγελία, Ἱστορία Μουσικῆς, Prima Vista, Ρυθμικὴ σύστημα Dalcroze.

ΕΙΣ ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΗΝΑ ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑΣ Α. Ἀλεξάνδρου 15
ΔΗΜ. ΧΑΤΖΗΜΑΝΟΥΝΗ—Ἀχαρνῶν Σουρμελῇ
ΓΕΡ. ΣΑΛΒΑΝΟΥ—Κεραμείων—Ἐλευσινίων
ΛΕΟΝΤΕΙΟΝ ΛΥΚΕΙΟΝ—Τέρμα Πατησίων
ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΡΩΤΟΠΑΤΑ—Πατησίων 306
ΜΙΧΑΗΛ ΠΙΤΙΔΗ—Παγκράτι
ΑΛ. ΖΕΡΒΟΥ—ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΥ—Καλλιθέα
ΠΑΝ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ—Κηφισιά
Ν. ΜΠΟΡΟΥΝΗ—Πειραιᾶ
Μ. ΠΕΤΡΑΚΗ—Πειραιᾶ
ΜΑΡΚΟΥ καὶ ΜΑΚΡΗ—Ν. Φαλήρου
Α. ΦΑΛΤΩΦ—Ν. Φιλαδέλφεια

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
» » ΧΑΛΚΙΔΟΣ
» » ΚΟΡΙΝΘΟΥ
» » ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (ΚΡΗΤΗΣ)
ΚΡΗΤΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΧΑΝΙΩΝ (ΚΡΗΤΗΣ)
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΧΙΟΥ
» » ΒΟΛΟΥ

Μέσος ὁρος φοιτῶντων μαθητῶν κατ' ἔτος 2500

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ

ΠΙΑΝΑ

ΜΟΝΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΗΜΟΤΕΡΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
BLUTHNER CROTIRIAN STEIN WEC NEUMEYER,
SOPH K.A.Π.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΤΕΜΑΧΙΑ

«*Ὅλα τὰ κλασσικά, παιδαγωγικά καὶ νεώτερα. Γίνονται δεκταὶ ἰδιαίτερα παραγγέλαι. Συ- νεργασία μετὰ τοὺς μεγάλους ἐκδοτικούς οἰ- κους τῆς Εὐρώπης*»

ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Βιολιά, βιόλες, βιολοντσέλλα, κοντραμπάσσα, μανδολίνα, κιθάρες, ὅλα τὰ εἶδη τῶν πνευστῶν ὀργάνων, ἐξαρκήματα παντὸς εἶδους μάνται φιλαρμονικῶν, ῥόλοι, πιανόλες, χρονομέτρα κλ.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ

Ἀναλαμβάνει τὴν ἐκδοσιν μουσικῶν τεμαχίων καὶ ἐκδόσεις ἔργων διαφόρων μουσουργῶν.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΔΙΣΜΑΤΩΝ

Χορδίζονται, λουστράρονται καὶ ἐπισκευάζον- ται παντὸς εἶδους πιάνο, πιανόλες καὶ μουσικὰ ὄργανα ἀπὸ ἀρίστους τεχνίτας.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικὰ καὶ Ἀποθεματικὰ Δρ. 1.193.000.000.—
Καταθέσεις (τῇ 30ῇ Ἰουνίου 1929) » 6.250.000.000.—

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

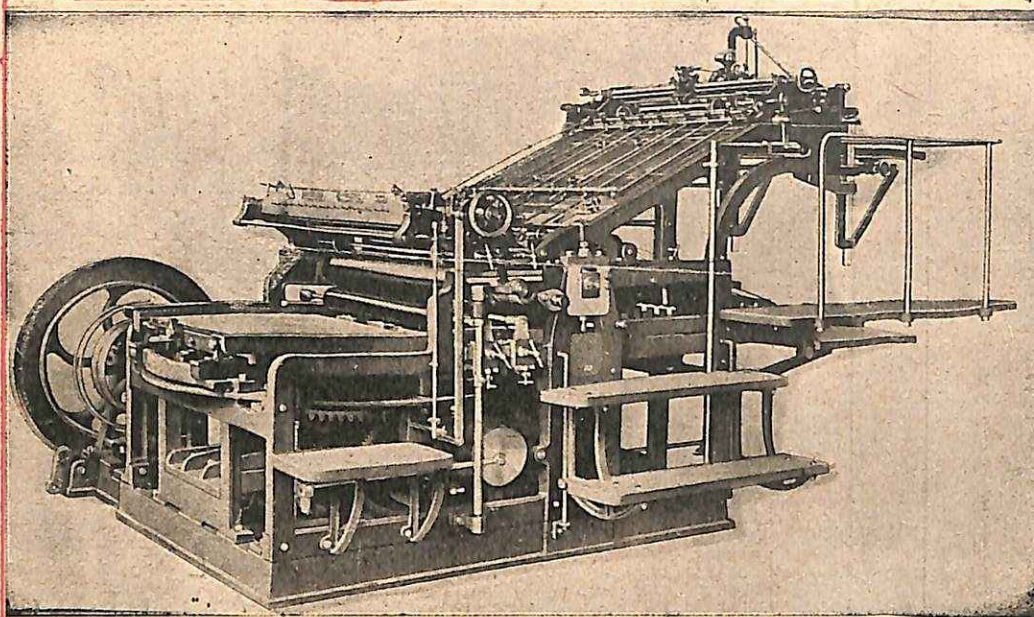
83 ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΘ' ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΡΑΚΤΟΡΙΟΝ ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, 51 MAIDEN LANE
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ πάσης φύ- σεως τραπεζικὰς ἐργασίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ὑπὸ ἐξαιρετικῶς συμφέροντος ὁρους.

Δέχεται δὲ καταθέσεις (εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προ- θεσμῇ καὶ ταμιευτηρίου εἰς δραχμὰς καὶ ξενὰ νομί- σματα μετὰ λῖαν εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

Ἀσφάλεια
ΧΡΗΜΑΤΩΝ
Ταμιευτήριον
Ἀπόδοσις
ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ
5%
Ταχύτης
ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ
Λαϊκὴ Τράπεζα
ΓΚΡΕΚΑ

Ἄνω: Μέγα ταχυπρεστήριον Johannisberg διαστάσεων 80×130 κατασκευῆς 1925.

Κάτω: Ταχυπρεστήριον Export, τῶν Ἰταλικῶν ἐργοστασίων Augusta Torino, διαστάσεων 63×95 , κατασκευῆς 1927.

“ ΠΟΛΥΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ,, Α.Ε. ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΓΕΡ 29

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΑΧΑΡΝΩΝ 244

Ἡ «Πολυβιοτεχνική» ἀποτελεῖ ἀναντιρρόητως μίαν σημαντικὴν πρόοδον εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Γραφικῶν Τεχνῶν. Διαθέτουσα τελειώτατον καὶ νεώτατον τεχνικὸν ὕλικόν, διαθέτουσα εἰδικούς ἄριστα καταρτισμένους τεχνίτας διὰ κάθε κλάδον, ἡμπορεῖ νὰ ἐκτελέσῃ καὶ τὰς πλέον δυσκόλους τυπογραφικὰς ἐργασίας ἐντὸς χρονικῶν ὁρίων πολὺ συντομωτέρων ἄλλων παρεμφερῶν ἐπιχειρήσεων, μὲ ἀπόδοσιν τεχνικὴν ἀφαντάστως ἀνωτέραν καὶ τιμὰς ἀληθῶς ἀσυναγωνίστους. Μία ἀπλὴ ἐπίσκεψις εἰς τὰ γραφεῖα καὶ τὰ ἐργοστάσια τῆς «Πολυβιοτεχνικῆς» θὰ πείσῃ καὶ

τὸν πλέον ἀπαιτητικὸν πελάτην ὅτι οὐδαμοῦ ἄλλοῦ θὰ εὑρῇ τὰς τεχνικὰς ἐκείνας ἐγγυήσεις ποῦ ἐξασφαλίζουν τὸν πελάτην.

Ἡ «Πολυβιοτεχνική» ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτύπωσιν βιβλίων, πινάκων, περιοδικῶν, ἑφημερίδων, τὴν ἐκτύπωσιν πολυχρωμίων καὶ ἐν γένει οἰασδήποτε τυπογραφικῆς ἐργασίας. Εἰς τὰ ἐργοστάσιά της λειτουργεῖ ἐπίσης ἄριστον βιβλιοδετεῖον, τὸ ὁποῖον ἀναλαμβάνει πᾶσαν βιβλιοδετικὴν ἐργασίαν. Δι' οἰανδήποτε ἐργασίαν Σας ζητήσατε τιμὰς καὶ ἀπὸ τὴν «Πολυβιοτεχνικὴν».

